Контрольный экземпляр

Масса а мехкашкара пролетареш, вIашагIкхета!

СЕРДАЛО

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-ГIалгIай обкома, Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Советен Министрий Советен орган

(«СВЕТ») Орган Чечено - Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров Чечено - Ингушской АССР

№ 127 (5077). | ШОАТТА, 23 октябрь, 1971 шу. | Мах 2 кеп. | *Газет арадувл 1923 шера денз*

Советски Союза къахьегамхой! КПСС XXIV съезда исторически решенеш кхоачашъяра тIехьара, ийслагIча пятилетка план толамца кхоачашъяра тIехьара, социалистически яхь шерагIа йоаржае!

(КПСС ЦК ТIАХЬЕХАМАШЦАРА).

ОКТЯБРА СИЙНА

ПАРТЕ ТIАХЬЕХ

Сийлахь - боккхача Октябра 54 шу дуза ди дезде кийчлуш ба советски нах а дерригача дунен тIара прогрессивни адамаш а. Из къахьегамхой деза цIей тIакхоачаш латтача деношка, дIадахача шерашка а санна, дерригача дуненна дIахезад советски нах керда толамаш дахара тIахьехаш дола парте кхайкарал. Парте Центральни Комитета Октябрьски ТIахьехамаша кхы а чIоагIагIа дегаш айдаьд вай мехкарча къахьегамхой коммунизм хьалъеча керда толамаш дахара, марксизма-ленинизма революционни идеяш котъяргхилара бола цар тешам чIоагIбу.

Дерригача дунен историе керда зама, капитализмагара социализмага довлара зама хьайийллача Октябра идеяша шерра гIа боах вай планета тIа. Парте хьалхаленца экономикен культурен дегIайоалаеча керда толамаш доах вай Даьхено. Ах бIаь шу совгIача юкъа мехка хинна Iалаьмате доккхий хувцамаш Коммунистически парти а советски паччахьалкхе а хьаяь сийлахь-воккха В. И. Ленин керте лаьттача социалистически революце беркат хилар кхетадеш а сийлахь-воккха баьчча цIаккха а шоай дег тIара Iовожаргвоацаш а ба советски нах. Цудухьа вай мехкара хIара къахьегамхочо дог раьза а хинна хьалха доах тахан парте ТIахьехамаш тIара дешаш:

— Дуне мел доал яхийла Владимир Ильич Ленина цIии гIулакхаши.

Вай мехко баьккхаб дуненна коммунизмага бода никъ, хIаьта хIанз ше бIубенна а бода Октябра новкъа. Денгара денга чIоагI а лу шерагIа а хул болхлой классаи колхозни ахархоштеи юкъера низ бола цхьоагIо, советски общества бохаргбоаца социально-политически идейни барт, СССР дахача халкъий вежарий доттагIал. В. И. Ленина васкеташ кхоачашдеш а иразе кхоане хьаеш а боахка вай мехкара къахьегамхой шерагара шерага чIоагIа кхоталу коммунизм бахьан лоаттабеча къовсаме шоашта хьалха латтача баьччана Советски Союза Коммунистически партена гонахьа.

ИйслагIча пятилетка керттера декхар да лакхача темпашца социалистически производства дегIайоалаяра, цун эффективность лакхъяра, Iилма - технически революци дегIайоалаяра, къахьегама овсарле лакхъяра ларда тIа халкъа вахара материальни а культурни а боарам лакхбар. Дукха ха йоаццаш 1971—1975 шерашка халкъа боахам дегIабоалабара план пятилетка шерашта, министерствашта, ведомствашта, союзний республикашта дIаниис а яь чIоагIъеш а цу деша къаьстта теркам тIабахийтар КПСС ЦК Политбюрос. Кердача пятилетке хьалхашка латта декхараш кхоачашдар промышленни предприятейн гIишлошъеча организацейн коллективаш, колхозийн, совхозийн къахьегамхой, Iилмахойн специалисташи цу гIулакха оарцагIбовлах тийша да. Цудухьа КПСС Центральни Комитето шин ТIахьехамаш тIа йоах:

— Советски Союза къахьегамхой! КПСС XXIV съезда исторически решенеш чакхъяхара, ийслагIча пятилетка планаш толамца кхоачашъяра шерагIа йоаржае социалистически яхь.

Керттера теркам коммунизм хьалъяра лоархIамегIарча проблемашта тIа а бохийташ шин Октябрьски ТIахьехамаш тIа мехка къахьегамхой хIара отрядага кхайк парти. Промышленносте болх берий декхар да производства технически боарами эффективности лакхъяр, арахеца продукци алсамъяккхар, халкъа эшача товарий ассортимент шеръяр, цар дикал лакхъяр, дIалодар кIезигдар. ГIишлошъераш декхарийла ба керда производственни мощносташ сихагIа болх бе йолаялийта наха чубаха цIеноши коммунальни а культурно-бытови а объекташи хьалъелга сихде. Юрта боахама къахьегамхошта хьалхашка латта декхар да ерригача юртбоахама культурай хьувкъами хьайбай продуктивности лакхъяр, колхозийн совхозийн материально - технически база чIоагIъяр, юртбоахама производствана электрификаци комплексни механизаци елга сихдар, лаьтташта хиш даххар. Парте тIахьех советски нах коммунистически хьисапе къахьегара, дисциплина лакхъяра, общественни рузкъа лорадарай дебадарай.

Советий мохк дукхача къамех латта барт тайна дезал ба. Царна юкъера доттагIал къахьегаме хьахиннеи парте хьалхаленца моастагIашта духьал лоаттабеча къовсаме чIоагIденнеи да. Вай халкъашта юкъера а цар партецара а бувзамаш дохаргдоацаш да. Цудухьа массане а кхетабеш а хьамсара хеташ а ба ер тIахьехам:

— Даькъал хийла партеи халкъеи йохаргйоаца цхьоагIо!

Октябрьски цIейна накъаболхача советски наха чIоагIа дегаш гIоздаьнна къахьег пятилетка хьалхарча шера план кхоачашъяра. ЧIоагIа хьинар айденна вахте латт Нохч-ГIалгIайчен къахьегамхой а. Цар дош деннад промышленностен гIишлошъечен производственни программаш кхоачашъе, кхашкара балхаш цIей тIакхоачаш чакхдаха. ХIара къахьегамхочо дог раьза хинна хьалдоац къахьегама овсарле лакхъяра паччахьалкхен план кхоачашъяра тIахьехаш дола кхайкарал.

Коммунизм хьалъеча вай доахаш дола толамаш Iалаьмате боккха дуней халкъашта юкъера лоархIам болаш да. Октябро никъ хьийхаб дерригача дунен тIарча къахьегамхошта. Вайна уллув коммунизмага долх дерригача социалистически мехкаш. Капиталистически мехкашка чIоагI-луш латт капитала духьалара къовсам, дегIайоагIа антиимпериалистически фронт. Къахьегамхошта хьалха латт коммунистически болхлойн партеш. Вай парте даькъал ювц социалистически мехкий а дерригача дунен тIара а коммунистически болхлойн партеш, вIаши леладеча гIулакхаша барт-цхьоагIо чIоагIъяра уж тIахьех.

Республика партийни организацеша шоай керттера декхар лоархI парте хьалхашка оттадаь декхараш, цун ТIахьехамаш хIара къахьегамхочоа дIадовзийтар. Цу гIулакха чIоагIа оарцагIовла беза пропагандисташ. Наха юкъе беча политически балха ерригача формаех пайда эца беза партийни организацеша. ЧIоагIа теркам тIабахийта беза гойтара агитацена. Берригача наха юкъе бу болх КПСС XXIV съезда решенеш, Октябрьски революце 54 шу дизара сийна тIанийца декхараш толамца кхоачашдара тIаберзабаь хила беза.

Iалаьмате йоккхий коталонаш йоахаш хьабоагIа вай мохк Октябрьски революци хинначул тIехьагIарча шерашка. Берригача советски наха а санна, уж толамаш доахача хьалха латтача Коммунистически партена дег тIара баркал йоах Нохч-ГIалгIайчен къахьегамхоша. ХIара болхлочун, колхозхочун, интеллигента дег чу дужаш да Октябрьски ТIахьехамаш тIара ер дешаш:

— Дакъал хийла Советски Союза Коммунистически парти — болхлой класса, берригача къахьегамхой денал дола авангард, коммунизм бахьан къовсам лоаттабеча советски халкъа баьччен организатори.

А. Н. Косыгин — Канаде

ОТТАВА, 21 октябрь. (ТАСС спец. корр.). СССР-а Канадерча посоло Б. П. Мирошниченкос селхан СССР Министрий Совета Председатела А. Н. Косыгина сийна нах официальни тIанийцар.

Цига вар Канада премьер-министр Пьер Эллиот Трюдо, кхыбола официальни нах, хIаьта иштта Канада хIама лелоча наькхен общественностен викалаш а.

Нах вIашагIкхетар безаме чакхдаьлар.

ОТТАВА, 21 октябрь. (ТАСС спец. корр.). СССР-а Канадерча посольстве КПСС ЦК Политбюро член, СССР Министрий Совета Председатель А. Н. Косыгин Канада Коммунистически парте Генеральни секретараца У. Каштанаца, Канада Компарте кулгалхошца А. Дьюхерстаца, Б. Магнусонаца, Н. Фрндаца вIашагIкхийтта хилар.

Къамаьл безаме, новкъосташха хилар. Къамаьл деча дакъа лаьцар СССР-а Канадерча посола Б. Н. Мирошниченкос.

ОТТАВА, 21 октябрь. (ТАСС спец. корр.). СССР Министрий Совета Председатель А. Н. Косыгин цунцара бараши тахан Оттавера лаьрхIа йолча поездаца Монреале бахар.

Советскии Канадскии байракхаш эхкача оттавски вокзале А. Н. Косыгин накъавоаккхаш хилар Канада премьер-министр Пьер Эллиот Трюдо, правительства членаш, официальни нах. Из накъавоаккхаш хиначa наха юкъе бар Канаде йолча дипломатически представительствашта керте латтараш а.

А. Н. Косыгин накъавоаккхаш СССР-ен Канаден паччахьалкхен гимнаш яьхар. А. Н. Косыгини П. Э. Трюдои сийлен эттача хана строе гIолла чакхбаьлар.

А. Н. Косыгин гIоргва городашка Монреале, Ванкувере, Эдмонтоне, Торонто. Водача цунца ва правительства сенатора лидер П. Мартини премьер-министра парламентски секретарь Б. Дансони. А. Н. Косыгинца цхьана ва Грузински ССР Министрий Совета председатель Г. Д. Джавахишвили, СССР форда флота министр Т. Б. Гуженко, СССР кхыча мехкашцарча гIулакхий министра заместитель С. П. Козырев, СССР Госплана председатела заместитель М. И. Мисник, СССР-а Канадера посол Б. П. Мирошниченко.

Лакха къахьегама толамаш доахаш хьабоагIа укх шера Грозненски 1 Мая цIерагIча колхоза коа тIара оалхазараш лелaдераш. ХIанзале 7180000 фуъ дехкад цар паччахьалкхенга.

Уж толамаш доахаш къаьстта дика къахьийгар коа тIара оалхазараш леладеча «Октябрьски революце» ордена кавалера Курноскина Марияс.

СУРТА ТIА: (аьрдехьара аьттехьа) М. Курноскиная Л. Кутневая фуаш лоархIаш боахк.

С. Хакиева сурт.

ТОЛАМАШ ДАЬКЪАЛА ХИЛДА ШУН!

Селхан «Чечингсельстрой» треста управляюще нов. Исмаилова цIерагIа телеграмма кхаьчай РСФСР юрта гIишлошъяра министрагара нов. Гущингара. Цо треста коллектив даькъала ювц хьайбаш леладу, коа тIара оалхазараш леладу помещенеш хьалъяь яхара шера программа цхьоалагIа октябрь тIакхоачаш толаме чакхъяккхарца, тIанийца социалистически декхараш кхоачашдарца. Цо белгалдоаких, подрядни балхий шера план тресто ханал хьалха кхоачашъергхиларах, укх шера хьалъе лаьрхIа производственни мощносташ хьалъяь йоахаргхиларах ше дог тийша хилар.

КПСС ОБКОМЕ ВIАШАГIКХЕТАР

Селхан парте областной комитете КПСС обкома бюро членашцеи отделий заведующешцеи эгтара тIехьара беседа хилар Венгерски Халкъа Республика Комаромски области партийни делегаце члений.

Беседа еча хана дийцар Венгерски Халкъа Республика Комаромски областеи Нохч-ГIалгIай АССР-ей къахьегамхошта юкъера бувзамаш дIахо шердара дешаш.

Венгерски Халкъа Республика Комаромски областа партийни делегаци селхан шоай мехка дIа цIаяхар.

ЯХЬЕ ЯЬННАЧА ШИН РАЙОНА ГIУЛАКХАШ

ЦХЬАННЕНА КАРАГIДАЬННАР ШОЛЛАГIЧО IОМАДЕ

Дукхача хана денз шоайла доттагIал леладеш, шоайла социалистически яхье бувлаш ба Наурски Надтеречни районий къахьегамхой. Цу тайпара кердача пятилетке КПСС XXIV съездо юртбоахама къахьегамхошта хьалхашка оттадаь декхараш толамца кхоачашдара шоайла социалистически яхье баьнаб уж.

Чакхбаьннаб укх шерара ийс бутт. Мишта кхоачашъяьй шин района къахьегамхоша ийс бетта паччахьалкхенга юртбоахама продукци йохкара планаш?

Наурски района кхаш леладераш социалистически декхарех юкъера лаьрхIача хIара гектара тIара 20,3 центнер ялат чуэца дезаш бар. ХIаьта цар чуийцар 27,9 центнер хилар. Цу гIулакхо торо хилийтар паччахьалкхенга ялат дохкара план хьажкIаш а йоацаш 111 процент кхоачашъе.

Кхы а лакхагIа хьувкъам чуийцар Надтеречни района къахьегамхоша Ийс бетта паччахьалкхенга ялат дохкара план хьажкIаш а йоацаш 171 процент кхоачашйир цар. Районашта юкъе яьржача социалистически яхье паччахьалкхенга тха дохкара а хьалхле Надтеречни района къахьегамхоша лаьцар. ПланагIа дохка дезачул шоза дукхагIа тха дехкар цар паччахьалкхенга. ХIаьта Наурски района къахьегамхоша 119 процент кхоачашйир из план.

Лоаша аьлча Надтеречни района кхаш леладерий ялат кхедара опыт Iомве мегаргьа Наурски районерча къахьегамхоша. Цул совгIа Науферча шоай доттагIел дукхха хьалхабаьннаб Надтеречни района кхаш леладераш, тIадоагIача шера чуэцаргболча хьувкъама лард йоллаш а. Удобренеш яххара план 107 процент кхоачашъяьй Надтеречни районе. ХIаьта Наурски районе 70 процент мара кхоачашъяьяц. Цул совгIа гурахь дув ялаташ дIадера план а Надтеречни района къахьегамхоша 91 процент кхоачашъяьча, Наурски районера кхаш леладечар 79 процент мара кхоачашъяьяц.

Кхыча тайпара сурт да хьайбай продукци яккхарен из паччахьалкхенга йохкарен план кхоачашъяра районашта юкъе яьржача социалистически яхье. Укхаза хьалхабаьннаб Наурски районера къахьегамхой. ХIаьта белгалдаккха доагIа паччахьалкхенга хьайбай продукци йохкара ах шера план кхоачашъяра республика районашта юкъе яьржача социалистически яхье котало Наурски района хьайбаш леладераша яьккха хиналга. Из толам баккхарах Наурски района къахьегамхошта КПСС обкомен, Министрий Советен, облсовпрофен карара кара тела ЦIе байракх елар.

Наурски района къахьегамхоша фуаш гулдарен уж паччахьалкхенга дохкарен план 109 процент кхоачашъяьй, хIаьта Надтеречни района болхлоша 105 процент. Шура йохкара план Наурски района хьайбаш леладераша 107 процент кхоачашъяьй. Надтеречни районера бараша — 106 процент. Цул совгIа Наурски района хьайбаш леладераша ийс бетта хIара беттача Iаттагара 2073 килограмм шура яьккхаяле (дIадахача шера цу юкъагIа яьккхачул 162 килограмм дукхагIа), Надтеречни районерчар 1658 килограмм мара яьккхаяц (дIадахача шера яьккхачул 9 килограмм дукхагIа). Цхьабакъда дулх даккхарен из паччахьалкхенга дохкарен ийс бетта планаш шиниа района къахьегамхоша цхьатарра 102 процент кхоачашъяьй.

Цу масалаша хьагойт хьайбашкара йоаккха продукци лакхъяра, къаьстта шура, Надтеречни района къахьегамхой шоай Наурски районерча доттагIашкара Iомабала безалга, царгара опыт хьаэца езалга.

Керда шу дIадолалушехьа доакъар Iалашдара декхараш, планаш ханал хьалха кхоачашъяра шерра социалистически яхь яьржар шин района къахьегамхошта юкъе. ХIаьта яхьа ийс бетта итог йича гуш да, цу яхье котало Надтеречни районерча къахьегамхоша яьккхалга. Йол Iалашъяра план 131 процент, ча Iалашдара план 200 процент кхоачашъяьй цар. ХIаьта Наурски района къахьегамхоша йол Iалашъяра план 64 проценти ча Iалашдара план 101 проценти мара кхоачашъяьяц. Силос а Надтеречни района къахьегамхоша эзар тонн дукхагIа еллай Наурски районерча хьайбаш леладераша Iалашъяьчул. Цхьабакъда Наурски района къахьегамхой, витаминни баьца хьоар кийчдара план 123 процент кхоачаш а яь, республике шоллагIча моттиге бале. Надтеречни районе вIалла кийчдаьдац из мах бола доакъар. ХIаьта из доакъар хьалха а хиннадац Надтеречни районе кийчдеш. Цудухьа баьца хьоар даккхара опыт Iомаяра новкъостал де деза Наурски районерча къахьегамхоша шоай Надтеречни районерча доттагIашта.

Лоаша аьлча балха производство лакхе торо хулийта керда опыт шоайла дIа-хьа йовзийта еза яхье баьнача шин района къахьегамхоша.

М. ХАМАТХАНОВ.

КЪАХЬЕГАМА СОВГIАТАШЦА

ИйслагIча пятилетка хьалхарча шера план ханал хьалха кхоачашъяран Октябра дезача цIейна къахьегама совгIат кийчдаран лакхара социалистически декхараш тIанийцад «Малгобекнефть» НГДУ мехкдаьттахоша. Шера планал совгIа 15 эзар тонн «Iаьржа дошув» даккха, рентабельноста боарам 0,02 процент лакхбе, керда кхо скважина эксплуатаце дIаяла дош деннад цар. Социалистически яхье яьнача управлене, предприятей, цехий коллективаша толамца кхоачашду тIанийца социалистически декхараш. Продукцена реализаци яра 9 бетта план 140,7 процент кхоачашъяьй цар, планал совгIа реализаци яьй итташ эзараш сома маьха продукцена. Мехкдаьтта даккхара план а дикка тIехкхоачашъяьй, къахьегама овсарле лакхъяра задани планагIа лаьрхIачул 6,8 процент лакхъяьй Хьадоаккхача мехкдаьттаген газаген дIабода мах 1,6 процент лохбар бахьан долаш паччахьалкхенна дукха эзараш сомаш пайда баьб.

Ше-шегIа хьахиннадац уж къахьегама толамаш, цун керттера бахьан да мехкдаьттен газ йоахача управлене ерригача предприятеша шерра социалистически яхь а йоаржаяь шоай торонех бизза пайда ийбар, къахьегама овсарле лакхъяра тIаерзаяь керда техникеи технологии производствана юкъе кхахьар.

Октябра цIей тIаккхача юхейисар дукха ха яц. Цу денна къахьегама совгIат кийчдара тIаерзаяь я хIара болхлочун уйла. Цу даькъе яхье баьнача мехкдаьттахоша тIагIертта къовсам лоаттабу коммунистически къахьегама сийлен цIи яккхара. ХIанзлехьа управлене къахьегачарех 90 процент болхлой коммунистически къахьегама сийлен цIи лелаеш ба. 9 бIаь совгIача мехкдаьттахочоа еннай коммунистически къахьегама ударник яха сийлен цIи. ХIаьта коммунистически къахьегама цIи еннай кхаь районни - инженерно - технологически служба, мехкдаьтта дIаухийтача цеха 31 участка коллективашта. ХIанз из сийлен цIи яккхара къовсам лоаттабеш ва 1500 болхло, 12 цех, 28 участок, 32 бригадеи сменеи.

«Социалистически яхь вIаштIехьйоаккхилга дIахо тоадарах» бола КПСС ЦК соцам чIоагIа раьза хинна тIанийцар тха управлене мехкдаьттахоша. Социалистически яхь вIаштIехьъяккхара болх хьалха дIаяхача хана тха управлене дика лелаш хиннабале а кхы тIа а из тоабара чакхъяха еза мероприятеш белгалъяьхар цар. ХIара бетта социалистически яхье яьннача коллективаша даьха толамаш дувц партийни профсоюзни организацей заседанешка, цига дакъалоацаш хул предприятей кулгалхой. Яхье хьалхара моттиг хьожаю производственни хьокхамаш дика долча, быта дешаш ханнахьа къестадеча, болхлошта юкъе кхетама болх дика вIаштIехьбаьккхача, къахьегамен производственни дисциплина дика йолча предприяте, цеха коллективана. Хьалхара моттиг яьккхача коллективана лу карара кара теля ЦIе байракх е ЦIе вымпел. ШоллагIа моттиг яьккхача коллективана хьожаю ахчан премии, иштта совгIат лу кхоалагIа моттиг яьккхача коллективана а. Цу коллективашта хьежаеш йола ахчан премеш материальни поощрене фондера хьежаю. Цул совгIа партийни профсоюзни организацеш предприяте кулгалхошца дага а яьле дикагIйола коллективаш «Малгобекнефть» НГДУ сийлен Доска тIа йоах. Укх шера цу управлене коллективашта юкъе яьржача социалистически яхьа юкъе вIаштта кхозза хьалхара моттиг яьккхай цхьоалагIчен кхоалагIчен районни инженерно - технологически служба коллективаша.

Планированеи экономически стимулированеи кердача системагIа болх беча управлене предприятей, цехий коллективаша тIагIертта къовсам лоаттабу хьадоаккха мехкдаьттен гази дукхагIа хилийтара, экономически эффективности къахьегама овсарлен лакхъяра. Цунца дувзаденна дикагIа лелаю технологически режим, мехкдаьттахошта юкъе кхетама болх белга. Цудухьа денгара денга лакхагIа хул мехкдаьттахой къахьегама толамаш.

«Социалистически яхь вIаштIехьйоаккхилга дIахо тоадарах» бола соцам кепатеха арабаьначул тIехьагIа из лоархIаме документ дувцаш болхлой собранеш хилар бригадашка, участкашка, сменашка. Балха тIа нийслу кхоачамбоацараш белгал а доахаш уж дIадахара хьадда йола мероприятеш белгалъяьхар. Царна юкъе я болхлой къахьегама хьалаш тоадарей производства культура лакхъярей пункт, скважинашта еш йола капитальни ремонта дикал лакхъяр, кхыяраш.

Иштта хьинаре къахьегаш Октябра накъаболх мехкдаьттахой.

Ш. БУЗУРКИЕВ,
«Малгобекнефть» НГДУ группкома инструктор.

БIУБЕННА ГIА БОАХАШ

Сийлахь - йоккха Октябрьски социалистически революце 54 шу дизара мобоагтIара накъабахаран ийслагIча пятилетка хьалхарча шера план ханал хьалха кхоачашъяран яхь а лаьца, промышленноста болхлоша толамца кхоачашйир промышленноста эгтара керттера дола тайпаш дIадахьийтарен арахецарен хьакъехьара ийс бетта план, йоах СССР Министрий Советерча Центральни статистически управлене хоама тIа. ТIакхийтта промышленни производство соахк цу хана хинначунца нийсийча 6,5 процент дукхагIа хилар.

1970 шера ийс беттаца нийсийча продукци дукхагIа яьккхар: электроэнергетика — 9 процент, доагора промышленность — 6 процент, Iаьржен бос болеи металлурги — 6 процент, химически мехкдаьтта химически промышленность — 11 процент, машенаши металлах хIамаши елга — 11 процент, хьун, хьу чакхйоаккха, целлюлозно-каьхата промышленность — 6 процент, гIишлой материалаш ... промышленность — 8 процент, ейга промышленность — 8 процент, кхачан промышленность — 5 процент. Культурно-бытовойн боахамен гIулакхашта дола товараш хьаделга 11 процент лакхденнад.

Ийс бетта план тIехкхочашъяьй ерригача юкъарча союзнии союзно-республикански промышленни министерствaша а ерригача союзни республикаша а.

ДIадахача шера цу ханаца нийсийча дукхагIа яьккхай: электроэнерги — 46 миллиард киловатт-сахьат, мехкдаьтта 17 миллион тонн, газ — 12 миллиард кубически метр, кIор — 13 миллион тонн, чон — 2,2 миллион тонн, болат — 3,7 миллион тонн, Iаьржача металлай прокат — 2,5 миллион тонн, аьшка турбаш — 62 миллион метр, минеральни удобренеш — 5 миллион тонн, пластически массаши синтетически кIувнаши — 147 эзар тонн, химически хьоасаш — 41 эзар тонн, металл теда станокаш — 66 миллион сома маьха, кузнечно-прессови машенаш — 16 миллион сома маьха, автоматизацеи вычислительни техникаи средстваш — 383 миллион сома маьха,

1971 ШЕРА ИЙС БЕТТА СССР ПРОМЫШЛЕННОСТО ПАЧЧАХЬАЛКХЕН ПЛАН КХОАЧАШЪЯРА ИТОГЕХ БОЛА СССР ЦСУ ХОАМ

химически оборудовани — 45 миллион сома маьха, мухь тIаботта вагонаш — 4,4 эзар, мухь кхухьа автомобилаш — 36 эзар, легковой яраш — 131 эзар, тракторни прицепаш — 35 эзар, юртбоахама машенаш — 131 миллион сома маьха, каьхат — 190 эзар тонн, картон — 126 эзар тонн, цемент — 4,1 миллион тонн. ДукхагIа доах бос болеи наггахьа мара доацеи металлаш, мехкдаьтта химеи мехкдаьтта чакхдаьккхача хьахулеи продукташ, продукце кхьидола дукха тайпаш.

Халкъа дукха эша товараш соахк цу хаьачул дукхагIа хьадаьд: деррига тайпа тканеш — 269 миллион квадратни метр, тийга хIамаш — 761 миллион сома маьха, чухьнахьа а тIехнахьа а дувхаду трикотажа барзкъаш — 34 миллион, хьайбашкара довла даьтта — 36 тонн, гапарий даьтта — 135 эзар тонн, консерваш — 409 миллион банка, хIамаш ютта синтетически средстваш — 19 эзар тонн, радиоприемникаши радиолаши — 731 эзар, холодильникаш — 341 эзар, мебель — 198 миллион сома маьха.

Лакхденнад предприятей балха технико-экономически хьокхамаш. Электростанцешкара доагора удельни расход ши процент лохъеннай. Iаьржача металлурге доменни пишкий пайданерча объемах эцаш бола пайда 0,8 процент лакхбеннаб. Цементни промышленносте сахьата йола балха овсарле кхестача пишкий диъ процента хьайрай кхо проценти лакхъеннай. Текстильни промышленноста предприятешка тай хьувзачеи тканеш хьаечеи оборудоване балха овсарле лакхъеннай.

Промышленни продукцега дIадодар лохденнад. Пайда баккхара ийс бетта план кхоачашъяьй.

СССР ЦСУ хоама тIа белгалдоаккх дIахо а производства эффективность лакхъяра промышленносте резервех хIанз а бизза пайда ца эцаш хилар. Ерригача министерствашa ийс бетта план кхоачашъеш цхьайолча предприятеша продукци дIаяхийтарен пайда баккхарен оттаяь хинна заданеш кхоачашъяннзар. Сангала кислота, мехкдаьтта аппаратура, гIулакхага дIайода хьу, гIишлош ю кирпишкаш, тканий, тийгачеи трикотажнии хIамай цхьадола тайпаш, хIаьта иштта кога тIа бувхабу телата гIирс, кхачан, чкъьрий продукци, консерваш, продукце кхы цхьадола тайпаш хьадара ийс бетта план кхоачашъяьяц. Массанахьа а хецаш продукци ара йоагтIача ассортиментагIа.

Iилма-тохкама, проектни, конструкторски организацешеи промышленни предприятешеи болх бир Iилма-технически прогресса боккха лоархIам бола проблемаш къоастаеш, кердача машений, оборудоване, аппаратий, приборий образецаш хьаеш, промышленни продукце керда тайпаш карадерзадеш, керда технологически процессаш карaерзаеш, производствана дIахо а механизацеи автоматизацеи еш.

(ТАСС).

ПАРТИЙНИ ВАХАР

КЕРДАДАР ДIАДОЛАДЕР — КОММУНИСТАШ

Парафин чIоаггIа мах бола мехкдаьтта продукт я. Халкъа боахаме шерра пайда эц цох. Из ца хилча мегац медицине а. Дунен рынке боккха мах бу цун. Парафина кхоане кхы а йоккхагIа я.

Тха заводе духхьал цхьан ялхлагIча цехо хьаду тайп-тайпарча маркех дола парафин. Укхазара экспорте йода фильтропрессоване спосабагIа доаккха геттара дика парафин.

Из продукци тIа-тIа дукхагIа хоатташ хиларо из хьаяра керда резерваш лохача оттабир цеха кулгалхой а, партийни организаци а. Завода коммунисташа массаза а дIадоладу дикагIдар, керда дар.

Цар кьа а яь, юкъейоалайир, караерзайир кулгашца болх ца беш газ йоассаю способ. Болх беш бола нах кIезиг а беш дукхагIа экспортни парафин яккха йиш хулийт цо. Массехк итташ эзар сомаш пайда баьннаб цох. Из метод оттаеча дакъалаьцар коммунисташа фильтропрессни отделене вокххагIволча оператора В. М. Попова, 6 цеха начальника Б. Х. Мельникова, цун заместитела Д. К. Тарасова, кхычар.

Парафинаш цIенъю периодически болх беш йолча блокс.

1969 шу тIаккхачалца йолча хана конструкци тоаль ца хилар бахьан долаш йоаггIача тайпара балха овсарле йолаш болх бубаланзар фильтрашта — перколляторашта. Дикка дукха адсорбент дIа а йохийташ шозза фильтраци йича мара мадоаггIара дика хьакилац парафин. Бакъда завода коммунистий группас оттайир фильтраце йоккха тIехе йола перколлятора эргаьккха тоаль конструкци. Цо йиш хилийтар установка балха овсарле дуккха лакхъе а дукха мах бола адсорбент кIезигагIа дIаяхийта а.

ХIанз цеха технологаша завода центральни лаборатореца цхьана техкар химчистка блокаца а ца еш алюмосиликатни крошкаца чIоаггIа цIенъеш яьккхача парафина партеш. Образецаша дика результат елар. Цо йиш хилийтар фон хин бассейни хIаьта утилизаци янза миста гудрони бIехлуш хилар дIадаккха. Из керда метод гучайоаккхача юкъе дакъа лоацац хиннараш а цеха коммунисташ А. И. Крылов, А. Ф. Будковский, кхыбараш бар.

ДукхагIбараш коммунисташ а болаш болча завода специалисташа оттаьй коачача тIоана чу алюмосиликатни крошкана хаддаиза регенераци ергйолча установка проект. Цо йиш хулийтаргья перколляце установка дикагIча регенирированни йолча адсорбентаца Iалашъе.

Экспортни парафинаш геттара дика хиларца эргаш я. Бакъда дукха ха йоацаш а тIехьа парафина Iоакъаш лоалаяь къаяреи уж хIамана юкъе хьоарчаяреи процесс дика тоаенна яцар. Формаш вIашагIа а йоахаш, кулгашца чура хьайоахар парафина Iоакъий.

ДIадахача шера болх бе йолаелар хаддаиза парафина Iоакъаш лоалаяь хьаеши уж картона кIопилгашка чуйохкаши йола автоматически лини. Автоматически лини хьаеча дакъалаьцар ялхлагIчеи нийслагIчеи цехий болхлоша. Шоашта хьалхашка оттадаь декхараш геттара дика кхоачашдир коммунисташа В. Ф. Лебедева, В. А. Герасименкос, Ю. М. Найденова, И. И. Купреева, кхычар.

Экспортни парафин дукхагIа йоаккхаш хиларца дувзаденна «Гипрогрознефть» института хьаю шоллагIйола автоматически лини ювзара проект.

Алюмосиликатни крошкана хаддаиза регенераци ергйола установкаш, хIаьта иштта шоллагIа автоматически лини йиллар нийслагIча пятилетка хьалхарча шера эггара керттера декхар да.

Л. СОЛОДОВНИКОВА,
В. И. Ленина цIерагIча ГНПЗ завода газета литсотрудник.

ЯХЬ ШЕРАГIА ЯРЖАШ ЛАТТ

«Социалистически яхь вIаштIехйоаккхилга дIахо тоадарах» болча КПСС ЦК соцамга хьежжа социалистически яхь дIахо а йоаржаяра тIаерзаяь къаьстта мероприятеш кийчъяьй парте районни комитето.

Укх шера сентябрь бетта ерригача юххьанцарча партийни организацешкеи производственни коллективашкеи гуччахьара партийни болхлойи собранеш яьй КПСС ЦК соцам бувца. Цу собранешка хьадда мероприятеш кийчъяьй социалистически яхь вIашагIйоллилга дIахо тоадара тIаерзаяь.

Цул совгIа ерригача совхозашка, предприятешка, производственни коллективашка, школашка, районерча кхыча учрежденешка шерра Iома а даьд, дIа а довзийтад из лоархIаме документ.

Ерригаш моттигаш чулоацаш социалистически яхь йоаржаяьй районе нийслагIча пятилетка хьалхарча шера планаши социалистически декхараши ханал хьалха кхоачашдар духьа.

Планаши социалистически декхараши ханал хьалха кхоачашдар, укх гаргарча хана дерригa юртбоахама балхаш чакхдахар, Сийлахь - йоккхача Октябрьски социалистически революце 54 шу дизара яха йоаггIача тайпара накъаяхар духьа районе инициатива кхайкаяьй «Новосельский» яхача сомий - баьцадаарий совхоза болхлой, ИТР-ий, гIулакхерча наьха коллективо. Ала дезаш да, укхаза результаташ а во ца хилар. ПланагIа 2460 тонн гулде лаьрхIа хинна баьцадаараш 2950 тонн гулдаьд, сом — планагIа лаьрхIача 1978 тоннана меттел 2020 тонн, кIа — 900 тоннана меттел 1317 тонн. Планал совгIа паччахьалкхенга дехкад 459 тонн кIа, 550 тонн баьцадаараш. Дерригa балхаш лакхача агротехнически боараме ду сомий бешамашка. Социалистически яхье дика толамаш даьхад новкъостий С. Татарашвили Б. Хашакиеви керте латтача № 1 а 2 а йолча баьцадаараш леладеча бригадай коллективаша. Совхоза къахьегамхоша къовсам лоаттабу планал совгIа паччахьалкхенга кхы а 500 тонн баьцадаараш, 185 тонн сом, 250 тонн комсаш йохкар духьа. Паччахьалкхенга продукци йохкара ерригa планаш-заданеш совхозо 1971 шера 1 ноябрь хьатIаотташ кхоачашъергья.

Цу коллективо а иштта дош деннад дерригa юртбоахама балхаш ханал хьалха дика чакхдаха аьнна: гурахь дув ялаташ 5 октябрь хьатIаккхачале дIадийна даьннад, бIаьстан юхье хIамаш дIаювргйола лаьтташ 1 ноябрь хьатIаккхачале аьха даха, цхьоалагIча классах дола бIаьстан юхье ювча культурай фу 25 октябрь хьатIаккхачале кийчлергда.

Механизаци юкъейоалаяра, цьахьегам вIаштIехьбоаккхилгеи къахьегамах мах телгеи эргадаькка тоадара; долаш долча кхоачамех пайда дикагIа эцара, экономе режим чIоагIъяра ларда тIа 1971 шера къахьегама овсарле 2 процент лакхъе а хьайоаккхача продукцега дIабода мах 2 процент лохбе а. Совхоза дерригача доакъоша рентабельно болх белга вIаштIехьдаккха.

Парте райкома бюрос къоабалъяьй планащи декхараши ханал хьалха кхоачашдар, дерригa юртбоахама балхаш ханал хьалха чакхдахар духьа социалистически яхь йоаржаьча «Новосельский» совхоза коллектива инициатива, совхозий партийни, профсоюзни, комсомольски организацеш декхарийла яьй из дика гIулакх шерра дIадовзийтара организаторски болх боаржабе.

Совхозий партийни, профсоюзни, комсомольски организацеша, кулгалхоша шоай коллективашта юкъе шерра дIаболабаьб из дика гIулакх дIадовзийтара тIаберзабаь массово - политически организаторски болх, тIа-тIа айлуш дола совхозий къахьегамхой хьинар тIадерзаду планаши социалистически декхараши толаме кхоачашдара, юртбоахама балхаш чакхдахара.

Ш. ЭДИСУЛТАНОВ,
КПСС Ачхой - Мартана райкома пропаганди агитаци отдела заведующи.

ИТТАШ ЭЗАРАШ СОМАШ КХОДАЬД

«Грозэнерго» предприятешка дукха дика новатораш ба. Укх шера ийс бетта кийч а яь 285 рационализаторски предложени хьачуенна цар. Царех балха юкъейихьай 261. Цар паччахьалкхенна 175616 сом пайда баьб. Шера задани 65 эзар сома тIехкхоачашъяьй «Грозэнерго» новатораша.

«Социалистически яхь вIаштIехьйоаккхилга дIахо тоадарах» бола КПСС ЦК Соцам хинначул тIехьагIа дикагIа къахьега баьннаб новатораш. Октябрьски революце 54 шу дизара сийна социалистически декхараш тIайийцад цар, хIаьта уж кхоачаш а ду. Грозненски ТЭЦ-а № 3 йолча электростанце рационализатораша А. А. Зуева, С. А. Михеевас, В. С. Кима «БКЗ котелий газови горелкашта реконструкци яр» яхача темах предложени балха юкъейоалайир. Шера цо беш бола пайда 5758 сом да. Иштта лоархIаме предложени балха юкъейихьар Е. Д. Овсянниковас, А. А. Дзодзиковас.

Иштта дика рационализатораш ба В. И. Щербаков, С. Г. Маримона (ТЭЦ-2), Л. Д. Иванов, В. В. Филькин, А. П. Громадин, (Объединени Грозненски ТЭЦ), П. Д. Радионов, (ЦРМЗ), А. В. Акуев (Западни электросеташ), И. Д. Зарудянский (Восточни электросеташ).

С. СУРУДЖАНЦ,
«Грозэнерго» оператор.

ЛОАРХIАМЕ ГIУЛАКХ

Керттерча фондашта переоценка яра кийчо еча хана хозрасчетни предприятешеи организацешеи дукха балхаш даьд, тоаьяй юххьанцара учет, юхаметтаоттадаьл технически документаци. Iалашъяьй эша хIамаш, болхлошта Iомадаьд технически дешар.

Укх шера республикерча 704 предприятеи организацеи цу даькъе 51 колхозой переоценка яра доли тохкама балхаш даьд, хIаьта цхьоалагIча августе денз керттерча фондашта переоценка яра балхаш дIадоладеннад.

ЦхьоалагIча октябре керттерча фондашта переоценка яра балхаш дIадоладаь яр республикерча предприятеех 98,6 процент. ХIаьта 837 предприятех 166 предприяте керттерча фондашта переоценка яра балхаш дизза чакхдаьннад. Царех я «Грознефтехимзаводы» объединене предприятеш, № 2 йола «Ремстройуправлени», производственно-технически комплектаце управлени, № 4 йола гIишлоймонтажни управлени, гIишлошъеча управлене предприятеш: СМУ-1, СМУ-6, СМУ-9, «Грозвино» объединени предприятеш: «Победа», «Новогорский», «Бурунный» яха совхозаш, кхыяраш.

Республикерча дуккхача предприятейи организацейи коллективаша чакхдоахаш латт керттерча фондашка переоценка яра балхаш. Царех я «Горячеводски» бурувтохара балхий управлене, Грозненски ремонтно - механически завод, «Трансмаш» завод, кхыяраш.

Из иштта дале а цхьайолча предприятейи организацейи коллективаша цхьоалагIча августага кхачалехьа чакхдаханзар керттерча фондашта переоценка яра кийчо елга (керттерча фондашта йола юххьанцара учет яьяцар, технически документаци юхаметтаоттадаьдацар). Из бахьан долаш керттерча фондашта переоценка еча дукха хьовзамаш хилар. Статуправлене болхлой хьежаб Грозненски молкомбинате инвентаризаци яри керттерча фондашта переоценка яри болх мишта лел. ЦхьоалагIча августага кхачалехьа из болх чакхбаккха безаш хиннабале а керттерча фондашта инвентаризаци яра болх хIанз а тIехь дIаболабаьбац цига. Керттерча фондий объекташ технически документаци хIанз а тIехь доацаш я цига.

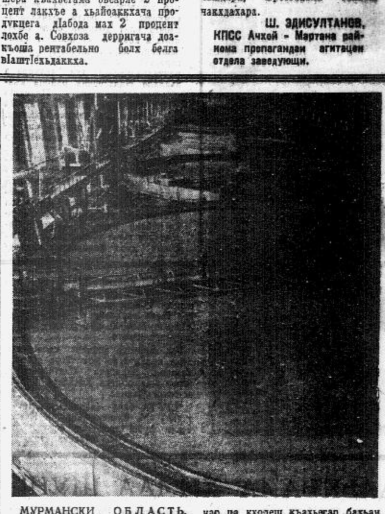
Цу масалаша къаьгга хьахьокх комбината директора Ю. А. Ахвердяна, керттерча бухгалтера П. В. Целовальникова цу лоархIамерча паччахьалкхен балха е йоагIача тайпара йоакхо ца елга а «Керттерча фондашта переоценка ярах» бола соцам кхоачаш ца белга. ЦхьоалагIча октябрага кхачалца керттерча фондашта переоценка яра балхаш дIадоладаьдац «Нефтемашремонт» контора, «Пищемаш» завода, экспериментальни механически завода, кхычар предприятешкеи организацешкеи.

Керттерча фондашта переоценка яра балхаш чакхдаха юхейисар кIезига ха мара яц. Цудухьа уж балхаш тесса леладеча предприятейи организацейи кулгалхой оарцагIбала беза керттерча фондашта переоценка яра болх ханнахьа чакхбаккхара.

Инвентаризаци а еш керттерча фондашта переоценка яра болх мишта лел хьежачул тIехьагIа гучадаьннад дуккхача предприятешкеи организацешкеи переоценка яра ведомстваш нийса уттадеш ца хилари керттера фондаш тишъялар боарам нийса ца уттабари (йоагIача тайпара кийчъяц технически характеристика, цхьайолча моттигашка технически паспорташкара а ца нийеш ценникашкара хьанийяьй из.

Керттерча фондашта переоценка яр боккха лоархIам болаш гIулакх да. Цудухьа предприятейи организацейи кулгалхоша лоашача хана кхоачамбоацараш дIа а даьха цIенхаштта тоабе беза из болх.

А. АРАНОВА,
Статуправлене керттерча фондашта переоценка еча отдела начальник.

МУРМАНСКИ ОБЛАСТЬ. Октябра цIой сийна тIайийца социалистически декхараш толаме кхоачашду «Апатит» яхача комбината чуйоагIача № 2 йолча апатит — нефтелиновн обогатительни фабрика коллективо.

Iалаьмате йоккхача цу фабрика болхлошеи специалисташеи хьинар ца кходеш къахьегар бахьан долаш 9 бетта заданел совгIа мехкарча суперфосфатни заводашта дIаяхьийтай апатитови концентрата 200 эзар тонн.

Сурта тIа: АНОФ-2 апатитови концентрат йикъеш йола отделени.

С. МАЙСТЕРМАНА сурт.
ТАСС фотохроника.

ХIАМАШ ТЕГАРИЙ СОВГIАТ

Сийлахь - йоккхача Октябрьски революце 54 шу дизара сийна доккхий декхараш тIайийцад Грозненски швейно - производственни объединене хIамаш тегараша. Уж толамца кхоачашдара ерригa шоай торонаш оарцагIъяхай цар.

Социалистически яхье яьннача цехашта юкъе хьалха латт Ковалева Антонина Ильиничнас кулгалду шоллагIа цех. ХIанз ноябра шоллагIча ах бетта чотах хIамаш тегаш ба цеха болхлой. Иштта дика къахьегаш я Качаров Эдуард Сергеевич керте латта цеха коллектив а. Цо хIанзлехьа итт бетта планал совгIа арахийца товарни продукци эзараш сома мах я.

Б. ДОТМАРЗИЕВ.

ПЕРМСКИ ОБЛАСТЬ. Октябра сийна къахьегама вахта лелаеча деношка «Кама» яхача кемаш деча завода стапелаш тIара Iодаьннад мехка эггара хьалхара форда тIа гIолла мехкдаьтта - руда увза кема — нефтерудовоз.

КПСС XXIV съезда Директивашка дувц транспортни флота тIехдика кхоме кемаш хьадара хьакъехьа. Бокъонца иштта да пермски кемаш дераша кийчдаь нефтерудовоз. Кема механизмаштеи системаштеи еча управленена комплексни автоматизаци яь да из. Оатаенна материалаш санна, иштта мехкдаьтта продукташ а тIаювтта йиш хиларо даьсса дIа-юха аха ца дезаци чIоагIа кхоме хулийт из.

Коллективо дани эргайоахаш тоаю кемаш вIашагIдехкара технологи, лакхъю къахьегама овсарле. Диъ шу хьалхагIа хи тIа гIолла лела эггара хьалхара нефтерудовоз массехк бетта вIашагIделлар укхаза, хIаьта форда тIа гIолла лелар, чоалханегIа дар хьадара кIезигагIа нийшар ха.

Сурта тIа: форда тIа доакхаш латт эггара хьалхара нефтерудовоз.

Е. ЗАГУЛЯЕВА сурт.
ТАСС фотохроника.

Цхьана оарцагIа а даьнна...

Нохч - ГIалгIай АССР мехкдаьтта чакхдоахача промышленностен машеннаькъа транспортен болхлошка дайта гуччахьара письмо.

КПСС XXIV съезда решенеши тIайийца доккхагIдола социалистически декхараши кхоачаш а деш, РСФСР Главнефтеснаба Грозненски управлене болхлошеи специалисташеи ийс бетта план тIехкхоачашъяьй. Планал совгIа дIаэзай мехкдаьтта продуктай эзараш тоннаш.

«Социалистически яхь вIаштIехьйоаккхилга дIахо тоадара хьакъехьарча» КПСС ЦК соцама жоп луш оаха лаьрхIад укх шера итт бетта план 29 октябрь хьатIаккхачалехьа, хIаьта мехкдаьтта продукташ тIаозараи царца мехка халкъа боахам Iалашбараи оттаяь пятилетка хьалхарча шера план а иштта, кхы тIа а 30 эзар тоннал кIезигагIа йоацаш дIаяхьийтарцеи дIаозарцеи ханал хьалха кхоачашъе.

Деза новкъостий!

Декхараш толаме кхоачашделга дуккхача хьале вай республика мехкдаьтта чакхдоахача промышленностен машеннаькъа транспортен предприятей коллективаех тийша да.

Тха управлене болхлоша дизза дарг мел доацар ду тIайийца декхараш кхоачашдара. Шуга кхайкх тхо товарни продукци ритмично йоахилгеи оттаьча ассортименте из дIателгеи, деннеи бийсаннеи еннача заявкай кIезигагIа йоацаш из дIаихаьара дика кийчъяь лела состав телгеи Iалашдара шо тIахьехаш. Цхьана оарцагIа а даьна керда производственни каталоггаш йоаларгья вай.

РСФСР Главнефтеснаба Грозненски управлене коллективаца тIадилларах:

С. КАЧАРОВ, — управлене начальник; **В. ПИСАНЫЙ,** — парторганизаце секретарь, **Л. МОЗЕРОВ,** — профсоюза группкома председатель.

ЦIЕЙ СИЙНА

«Социалистически яхь вIаштIехьйоаккхилга дIахо тоадарах» бола КПСС ЦК соцам дог раьза хинна хьаллаьцача А. Шерипова цIерагIча Грозненски мехкдаьтта чакхдоахача завода технологаша шерра яхь йоаржаяьй Октябра цIей сийна. Яхье яьннача дуккхача установкай коллективаша дика толамаш доах. Масала, Никоненко Владимири Белгяров Александри керте латтача установкай коллективаша ноябрь шоллагIча декада чотах мехкдаьтта сийрда продукци арахецаш я. Дукха царел тIехьабисац Горьковой Дмитрий Абрамович керте латтача № 40 йолча установка технологаш. 17 октябре кхоачашъяьй цар мехкдаьтта сийда продукци арахецара 10 бетта план. Ер бутт бовлехьа 10 бетта заданел совгIа эзараш тоннаш мехкдаьтта продукци арахецаргья цар.

З. ДОШУХАНОВА.

ДИКАДАР ХЬАЛЛАЬЦАД

«Социалистически яхь вIаштIехьйоккхилга дIахо тоадарах» бола КПСС соцам дог раьза хинна хьаллаьцар «Красный молот» завода болхлоша. Из арабаьнначул тIехьагIа завода кулгалхоша, партийни профсоюзни оргaнизацеша къаьстта чIоагIа терко ю социалистически яхь кхетамца вIаштIехьяккхара. Завода массайолча цехашка дIабовзийтар из соцам.

Мехкдаьтта аппаратурни цехе болхлошца цу лоархIамерча документагIа беседа йир цехкома председатела А. И. Анкилова, боккхагIболча мастераша П. А. Зевилова, А. С. Нукильшина, В. Н. Давиенко, кхычар. Из лоархIаме документ дувцача хана сварщикий бригада бригадира С. С. Луцеева белгалдаьккхар болхлой инициатива дегIайоалаяра хьамсарча парте чIоагIа йокхе еш хилар цу документо къаьгга хьахьоккхилга. Тха бригаде коммунистически къахьегама ударник яха сийлен цIи лелаеш дукха болхлой ба, аьлар цо. Царех дукхагIчар шоай опыт дIалу къонача специалисташта.

«Социалистически яхь вIаштIехьйоккхилга дIахо тоадарах». бола соцам кхоачаш а беш Сийлахь — йоккхача Октябрьски революце 54 шу дузача денна сийленца накъабахара тIайийца социалистически декхараш кхоачашдара дукха балхаш ду завода парткомо, профсоюза заводской комитето, предприяте кулгалхоша. Завода хIара цеха, участка, къаьст - къасттача болхлоша хаьдда дола социалистически декхараш тIайийцад. Уж толамца кхоачашдара яхье яьннача коллективаша доахача толамий ханханнахьа итогаш ю, хьалхара моттиг яьккхача коллективана карара кара тела ЦIе байракх е ЦIе вымпел лу. Къахьегама овсарле лакхъяларах кхоачамбаь Iеш бац завода болхлой, цар тIагIертта къовсам лоаттабу цхьаккха саьхат доацаш продукци арахецара. ХIанз технически отдела тIахьожам боацаш цу заводе къахьегаш ва 108 болхло. Царех хIаране станока юхе хьалтеха йоалл шиймй портрет тIалола листок. Цу тIа яздаь да; «Брак йоацаш продукци арахецар».

ХIара цехе гургдолча хьалтеха доалл социалистически яхье хьалха латтарий портреташ тIа дола Сийлен доска. Дукха ха йоацаш запасной оатхалаш арахецача цеха токараша ни. Корнева, Друзенкос, Будиина, Лаврентьева, Сазонова, кхычар ленинградлий инициатива хьал а лаьца завода беррига болхлой тIахьийхар пхе ден задани 4 дийнахь кхоачашъяра. Токара В. Н. Корнева, социалистически декхараш тIайийцад 5 дийнахьа 40 втулкана мара обработка е ца езача 50-нена обработка е. Иштта нормал дукхагIа втулкашта обработка е дош деннад токараша В. П. Лаврентьева, Д. Н. Будиина, кхычар. Профсоюза заводской комитето чIоагIа могаль тIайийцар балха тIа хьалха латтача токараша дIайолаяь инициатива ХIаьта из шерра дIайоаржаяр тIа дожадир цо цехий кулгалхошта, профсоюза цеховой комитеташта. Из инициатива хьал а лаьца хьинар кхо ца деш къахьегаш дукха болхлой ба хIанз тха заводе. Цул совгIа хан - ханнахьа итогаш ю социалистически яхье баьннача цехий коллективаша даьхача толамий а. Заводе мел йола цехаш шин группана йийкъа я; хьалхарча группана юкъе йоагIа товарни продукци арахеца цехаш, шоллагIча группана — гIон йола цехаш. Цу группашта юкъе хьалхара моттиг яьккхача цехашта яла аьнна оттаяь я завода карара кара тела ЦIе байракхаш, Сийлен грамоташ, ахчан премеш. Товарни продукци арахецача цехашта юкъе хьалхара моттиг яьккхача цеха коллективана лу карара кара тела ЦIе Байракх, Сийлен грамота, ахчан преми. ШоллагIча моттиг яьккхача коллективана лу Сийлен грамотеи ахчан премии. Иштта уж совгIаташ лу социалистически яхье хьалхара моттиг яьккхача гIон йолча цехий коллективана а.

Социалистически яхье яьннача цехий коллективай итогаш еча хана хьож цеха коллектива дисциплина миштай, коммунистически къахьегама школай хьокхамашка, кхычарга. Ах шера цкъа итогаш ю профессех дикагIвола болхло, яха сийлен цIи яккхара социалистически яхье баьннача болхлоша баьккхача толамий а.

Иштта къахьегача тха коллективо дог гIоздоаха къахьегама толамаш доах пятилетка хьалхарча шера. 9 бетта дикка тIехкхоачашъяьй оаха. Октябра цIей сийна тIайийца социалистически декхараш а толамца кхоачашдергхиларах дог тийша да тхо.

В. КОВАЛЕВ.
«Красный молот» завода завкома председатель.

СИЙ ДОЛА КЪАХЬЕГАМА НИКЪ

Дукха да къахьегама наькъаш тайп - тайпара я специальносташ. Ший тайпара да царга долха наькъаш а...

МалгIабика района «Ингушский» совхоза шоллагIча отделене доярказла болх беш я Пешхоева Нина.

Совхоза конторе керттерча зоотехникаца Чергизов Беслапаца фермах лаьца къамаьл деш со вагIаш кабинете чуяьлар юкъерча дегIах йола кхалсаг. «Тха совхозе эггара дикагI болча дояркех я Пешхоева Нина, 24 шу да доярка йолаш цо болх бу», — аьнна хьайовзийтар сона кабинете хьачуяьнна кхалсаг. Зоотехникацара гIулакх даьнначул тIехьагIа къамаьл хилар са Нинайца. ХIаьта Павлодарски областерча Михайловски юрта хиннача колхозе доаркай болх дIаболабеш зIамига яр Нина. «Тоъал ха яьккхар зIамига я хьо, хIаьта доаркай болх хала ба, цудухьа булургбац хьога из яхаш балха дIа ца эцаш», — дувц Нинас.

Кхы вIалла хIама хургдоацилга хайча доаркай ученицала дIайийцар со. Ши-кхо кIира даьнначул тIехьагIа дохан детта Iомаелар Нина. ХIаьта из болх Iомабеш цуп эггара хьалхара хьехархо Волкова Валя хилар. Боккхача безамца чIоагIа сий деш дувц хIанз Нинас ший хьехархочох. Вийтта — ялхайтта етт болаш группаш лелайир Нинас Казахстане болх беш даьккхача дийтт шера. Доахангара шура яккхара план тIехкхоачаш ца еш цхьа шу дIа а дахийтанзар. ХIаьта балха лакха къахьегама толамаш дахарах, шийца болх беш болча нахаца Iимерза хиларах Михайловски юрта районни Совета депутат хержар Пешхоева.

1957 шера Нохч - ГIалгIай республике цIаера. ЦIайоаггIашехь а МалгIабика района «Ингушский» совхозе доярказла балха яхар. Цу шера мара хайиллаяцар совхоз. Ферма йиллачул тIехьагIа балха баьхка къона доярказ Iомабара доккха новкъостал дир Нинас. Ше ткъаь диъ шера болх беш Iоаяь балха опыт боккхача безамца дIайовзийт цо къоначара.

«Хьайбаш дезар, цар оамалаш йовзаш хила еза доярка, хIана аьлча, цу гIулакхага хьежжа мара хургьяц шура а», — дIаим хьехам тел Нинас къонача дояркашта.

ХIанз вурийтта етт лелабу Нинас. Цхьабакъда, цхьайолча хана е цамогаш хинна е кхы бахьан долаш цхьайола доярка балха ца ечa ший а, балха ара ца яьнначун а группашкара доахан детта дезаш хул из.

Лакха да укх пятилетка хьалхарча шера а Нинас доаха къахьегама толамаш. ПланагIа ийс бетта хIара Iаттагара 1750 килограмм шура яккха езаш яр Нина. ХIаьта цо яьккхар 2109 килограмм я. Нинас тIайийца социалистически декхар дар хIара Iаттагара 1885 килограмм шура яккха езаш.

Шоана гучча тайпара социалистически декхар тIехкхоачашде карагIдаьннад Нинай.

«Тха отделенера беррига дояркаш Пешхоевайца яхье а баьнна болх беш ба», — йоах отделене зоотехника Бокова. ХIаьта «Социалистически яхь вIаштIехьйоаккхилга дIахо а тоадарах» бола КПСС ЦК соцам арабаьнначул тIехьагIа кхы а шерагIа яьржай дояркашта юкъе социалистически декхараш толамца кхоачашдара яхь.

Боккха общественни болх такхбоахх 1958 шера денз парте йолча Нинас. Нохч - ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета депутат йолча Нинайга тайп - тайпара дехараш долаш дукха нах ух. Iимерза тIайийце хоза къамаьл дий шийна мога новкъостал дий дIавохийт цо ше йолча вена саг.

Б. ШАКРИЕВ.

ТIайица декхараш мишта кхоачашду?

ЯХЬЕ ЯЬННАЧА ШИН КОЛЛЕКТИВЕ

«Социалистически яхь вIаштIехьйоаккхилга дIахо тоадарах» бола КПСС ЦК соцам дог раьза хинна тIайицар Октябрьнефть» НГДУ мехкдаьттахоша. Октябра цIей сийна тIайица социалистически декхараш толамца кхоачашдара кхы а шерагIа яьржар царна юкъера социалистически яхь. Пятилетка хьалхарча шера план 20 декабре кхоачаш а еш, планал совгIа 50 эзар тонн мехкдаьтта даккха, планагIа лаьрхIачул совгIа 3 процент къахьегама овсарле лакхъе, пачхьалкхенна 50 эзар сом пайда бергбола 430 рационализаторски предложени балха юкъеяхьа, 500 эзар киловатт-сахьат электроэнерги кхое социалистически декхараш тIайицад управлене мехкдаьттахоша. Уж хавал хьалха кхоачашдара керда техникен технологии производствана юкъе а кхухьаш шерра социалистически яхь йоаржаяьй управлене цехий, службай, бригадий коллективашта.

Мехкдаьтта дукхагIа даккхара дукха мероприятеш чакхйоах цига. Мехкдаьтта тIоаношта низ тIа а доаттабеш дуккхача халача процессашта механизаци автоматизаци яьй лаьттан ченашкара хьадоаккха «Iаьржа дошув» дукхагIа кхийтара. Дийнахьи-буси доаккха мехкдаьтта Октябрь бетта ершу долалуча хана хинначул цаI—ахазза лакхденнад. ХIанзлехьа планал совгIа даьккхад 35 эзар тонн «Iаьржа дошуви» 5 миллионни 800 эзари кубически метр газ. Къахьегама овсарле лакхъяра шера тIайица хинна социалистически декхараш тIехкхоачаш а деш планал совгIа из лакхъяьй 3,2 процент. Электроэнерги кхоара шера тIайица хинна социалистически декхараш шозза совгIа тIехкхоачаш а деш, укх шера кхоаь электроэнерги цхьа миллион совгIа киловатт-сахьат да.

Къахьегама овсарле лакха хиларах кхоачамбаь Iац управлене мехкдаьттахой. Цар тIагIертта къовсам лоаттабу хьадоаккхача мехкдаьттагеи газагеи дIабода мах лохбара а. Укх шера планал совгIа продукцена реализаци ярах, хьадоаккхача мехкдаьттагеи газагеи дIабода мах лохбарах управлене коллективо пачхьалкхенна планал совгIа баь пайда 574 эзар сом да. Уж къахьегама толамаш доахача хьинаре дакъа лаьцад рационализатораша а. Цар укх шера кийчъяьй 444 рационализаторски предложени, царех хIанзлехьа производствана юкъейихьача 393 предложене производствана баь пайда 65,7 эзар сом да.

«Октябрьнефть» НГДУ предприятешта юкъе эгара йоккхагIчарех я В. И. Ленина орден лелаеча А. Л. Цатурова кулгалдеча Октябрьски Районни Инженерно-Технологически Служба коллектив, П. И. Хащенко керте латтача «Гойт-Корт» яхача районни инженерно-технологически служба коллективи. Цар шоай декхараш толамца кхоачашдарах дуккхача даькъе тийша да ерригача управлене коллективо тIайица декхараш дизза кхоачашдар а. Из кхета а деш шоайла социалистически яхь лелаеш я уж. Коммунистически къахьегама сийлен цIи лелаеча цу службай мехкдаьттахоша ерригача управлене коллективо доаккхача мехкдаьттах 97 процент, «Iаьржа дошув» доаккх. Шоайла дагa а яьнна лакхара социалистически декхараш тIайицад шаккхе коллективо. Октябрьски Районни Инженерно - Технологически Служба коллективо шера планал совгIа 20 эзар тонн «Iаьржа дошув» даккха, 200 эзар киловатт-сахьат электроэнерги кхое, 80 рационализаторски предложени производствана юкъе а хьош 25 эзар сом пачхьалкхенна пайда бе лаьрхIад.

Иштта доккхий да цуца яхь лелаеча «Гойт-Корт» яхача Районни Инженерно - Технологически Служба коллективо тIайица социалистически декхараш а. Шера планал совгIа 29 эзар тонн «Iаьржа дошув» даккха, 180 эзар киловатт-сахьат электроэнерги кхое, 5 эзар сом производствана пайда бергбола 50 рационализаторски предложени производствана юкъеяхьа лаьрхIад цо. Уж декхараш толамца кхоачашдара яхье яьнна шаккхе коллектив каст-каста дIаюха хьожаш хул уж мишта кхоачашду. Цул совгIа цар шоай декхараш мишта кхоачашду хьеж «Октябрьнефть» НГДУ группком а.

Хьинар кхо ча деш мехкдаьттахоша къахьегарах, керда техникен технологии производствана юкъекхахьарах, чурча торонех бизза пайда ийбарах яхье яьннача хIара служба коллективо толамца кхоачашдеш да тIайица социалистически декхараш. Форсированни хьисапе мехкдаьттагIа хий хьакъестадар бахьан долаш Октябрьски РИТС коллективо планал совгIа даьккха мехкдаьтта 4 эзар тонн я, хIаьта «Гойт-Корт» коллективо даьккхар 3 эзар тонн я. Духхьал из мероприяти чакхъяккхар бахьан долаш № 209 йолча скважинера дийнахьи-буси доаккха «Iаьржа дошув» 200 тонн совдаьлар, хIаьта № 183 йолча скважинера доаккхар 150 тонн лаккделар. Ер шу доладелча денз цу шаккхе РИТС-е 60 совгIа геологотехнически мероприяти чаккхъякхай, из бахьан долаш хьадоаккха мехкдаьтта лакхденнад 4900 тонн. Боккха пайда баьлар службай коллективашта мехкдаьтта тIоанашта низ тIалоаттабара хий чуахийтарах а. Дикка лакхделар из бахьан долаш а хьадоаккха мехкдаьтта.

Духхьал дIабахача 9 бетта Октябрьски РИТС коллективо планал совгIа даьккхад 11433 тонн мехкдаьтта, кхоаь электроэнерги 846 эзар киловатт-сахьат да. Кийч а я цо производствана юкъейихьай пачхьалкхенна 28 эзар гарга сом пайда беш йола 98 рационализаторски предложени.

Кхы а лакхагIа да «Гойт-Корта» РИТС коллективо доаха къахьегама толамаш. Цо укх шера планал совгIа даьккха мехкдаьтта 23 эзар гарга тонн я, кхоаь электроэнерги 396 эзар киловатт-сахьат да. Кийч а я производствана юкъейихьай 51 рационализаторски предложени, царех баьнна пайда 6,4 эзар сом да. Цу масалаша къаьга хьахьокх социалистически яхье яьннача шин коллективо шоай декхараш толамца кхоачашдеш хилар.

Шин-шегIа хьахиннадал уж къахьегама толамаш, цун керттера дар да яхье яьннача шаккхе коллективо шоай къахьегам кхетамца вIаштIехьбаккхар. Яхье даьхача къахьегама толамий хIара бетта итогаш ю цар. Укх шера яхье хьалхара моттиг дIа ца хецаш хьайоагIа «Гойт-Корт» РИТС коллектив. Ше тIайица хиннача социалистически декхарий керттера пункташ хIанзлехьа кхоачашъяьй цо. Мехкдаьтта даккхара 10 бетта план 22 октябре кхоачашъяьй цу РИТС коллективо.

Иштта шоай декхараш толамца кхоачаш а деш Октябра дезача цIейна сийлеша накъабоагIа яхье баьнна мехкдаьттахой.

Г. ЛУКЬЯНОВ.

ТОЛАМГА БОДА НИКЪ

Шелковской района «Коминтерн» колхоза парткомо, правлене ца хаддаш йоакхо ю социалистически яхь къахьегамхоштта юкъе шерра йоаржаяра.

Кердача пятилетка укх хьалхарча шера социалистически декхараш тIайицар беррига боахамо санна, хIара бригадо, фермо, цехо, болхлочо. ХIаьта боахаме практика а хинна дIаэттад социалистически яхьа итогаш болхлой собранешка, производственни совещанешка ювцилга. Яхье котбаьннараш санаторно - курортни путевкаш, ахчан премеш луш белгалбоах. Хьалхалаттача бригадай, фермай, къахьегамхой балха опыт шерра дIайовзийт, дикагIа волча болхлочун сийна колхоза правлене хьалхашка Ше байракх айъю.

Социалистически яхьа итогаш ювц доаркашта, жаIушта, механизаторашта, шоферашта хетадаьча деношка. Цу гулакхо тоаъ хулийт производственни планаш кхоачашъяра, цунга дIалодар лохдара керда резерваш гучаяха.

Массехк масал доаладергда аз. Коммунисташа Т. Зыртовеи У. Ташахмановеи кулгалдеча доакъар Iалашдеча звенона социалистически декхар тIайицар план 4400 тонн йолча пхи эзар тонн йол Iалашъе. ХIаьта цар, план меттел социалистически декхараш а тIехькхоачашдир. Акташ а оттаяь царгара къайицар 5100 тонн дикал лакха йола йол. Йол Iалашъяра балхаш хIанз а совцадаь дац.

Планал совгIа а йолаш кийчъяьй 2000 тонн сенаж, 10500 тонн силос, Iалашдаьд 3200 тонн ча, 350 тонн витаминна баьца хьоар. Деррига доакъар Iан замалахь хьайбаш чусоцадергдолча моттигашка хьатIадена да.

Социалистически яхье котало яьккхача доакъар Iалашдеча звено кулгалхочох Т. Зыртовх къаьстта дийцача, цо пхи-ялх новкъостаца фермашта юхе аргIашца хьалъеттай 1600 тонн йолли 500 тонн чаи.

Боккха пайда баьлар боахама КПСС XXIV съезда сийна колхоза жа лелaдераштa юкъе яьржача социалистически яхьах. Иштта, хIара устагIана тIара, (деррига тIкъаь итт эзар да уж, 7,7 килограмм тха даьккхар боахама къахьегамхоша. ХIара бIаь жена тIехьара юкъера лаьрхIача 120 Iаьхар къоастабир.

Къаьстта белгалбаккха беза йоккха балха опыт йолча Шаршев Мамбета кулгалдеча коммунистически къахьегама бригада баьккха толам. Цхьатарра массехк шера Iомаеш ва из «Шелковской» племовцесовхоза вокхагIа волча жаIуна социалистически Къахьегама Турпала Эсмухамбетов Нурде балха опыт. Зеьха а хиннадац из гIулакх. Лакха къахьегама хьокхамаш даьхар Мамбета укх шера. ХIара устагIана тIера 7,9 килограмми къонача устагIашта тIера 7,1 килограмми тха а даьккхар, пачхьалхенга планал совгIа 1500 килограмм битIкъа хьоаса бола из маьхала продукци екхар Мамбета кулгалдеча бригада коллективо. Социалистически декхарел а совгIа ба из хьокхам. Цул совгIа цхьаь-цаI юкъера ца боалийташ, социалистически декхарех 120 безача хIара бIаь жена тIехьара 139 Iаьхар а дIакъоастабир цар.

Лакха къахьегама хьокхамаш даьхар Павлюченко Дмитрий вокхагIа вола жаIу волча бригаде а. Планал совгIа эзар килограмм тха дIаделар пачхьалкхенна, хIаьта хIара бIаь жена тIехьара 170 Iаьхар а хьакъоастабир.

Коммунистически къахьегама лакха цIи лелаеш я боахама йиъ лагIа шурий-товарни ферма а. Из сийдола цIи яьккхай цар дIадахача шера социалистически декхараш кхоачашдара къовсаме а баьнна лакха хьокхамаш а доахаш къахьегарца. Доккхий къахьегама толамаш доахаш хьайоагIа цу ферма коллектив кердача пятилетка укх хьалхарча шера а. Йис бетта 817 тонн шура яьккхар цу ферма коллективо. ПланагIа яккха езаш хинначул 33 процент дукхагIа я из. ХIаьта хIара Iаттагара дIадахача шераца нийсдича 340 килограмм совгIа а йолаш, 2110 килограмм шура яьккхай.

Кхы а лакхагIа да къахьегама хьокхамаш цхьайолча доаркай. Масала, Липпаева Александрас ийс бетта яьккха шура 2740 килограмм хилар. ХIаьта социалистически декхарех укх шера цо яккха езаш хиннар 2500 килограмм мара яц. ХIара беттача Iаттагара шура яккхара ше укх шера тIайица социалистически декхараш кхоачашдаьд доарка Акбернова Аннас а. ХIаьта цу тайпара лакха хьокхамаш доаха дукха доаркаш ба ферме.

Ший къахьегама толамаца гIоръяннай Iаьсий лелаеш йола Абдумуслимова Сайман а. Дакхаш долча Iасашта дийнахьи буси юкъера лаьрхIача килограмм совгIа дулх тIакхетийт цо. Районе эгара лакхагIа хьокхам ба из. ХIаьта ерригача ферма коллектива ийс бетта планал совгIа 40 центнер дулх дехкад пачхьалкхенга.

Цул совгIа къахьегамхоша производственни декхараш кхоачашдара социалистически яхье дер хьахьокх укх масалаша а. Иштта, колхоза канал дукха хьалха октябрь бутт болалуш кхоачашдир пачхьалкхенга дулх, тха доххара укх шерара социалистически декхараш. Цул совгIа кхоачашъяьй яат, номсаш йохкара шера заданеш а.

«Социалистически яхь вIаштIехьйоаккхилга дIахо тоадарах» бола КПСС ЦК соцам Iомабеш «Коминтерн» колхоза къахьегамхоша кхы а лакхагIа социалистически декхараш тIайицад. Иштта, Г. Зыртова керда декхар тIайицад хIара дийнахьара балха норма 125 — 130 процент кхоачашъе. ХIаьта укх шера хьанийцача чархашта лелача трактора тIа пхе шера ремонт ца еш болх бе а лаьрхIад. Республика заслуженни механизатора декхар тIайицар къона болча механизаторашта шефство а лелаеш ше массехк шера Iоаьь балха опыт царна дIайовзийта.

Шурий - товарни фермай болхлоша дош деннад пачхьалкхенга шура йохкара план Сийлахь-дийнахь кхоачашъе, иштта дIахо.

— Колхоза партийни организаце, правлене дIахо а ца хаддаш йоакхо ергья социалистически яхьа дикагIа кулгдара — йоах колхоза парткома секретара Н. Юшкова.

М. ХАМАТХАНОВ.

АНГЛИЙСКИ ПРОВОКАЦЕ БУМЕРАНГ

Советски посольства, торгпредства, Лондонерча кхыча советски учрежденей болхлой йоккха группа «бокъо йоаца» гIулакхаш леладу аьнна бехке яьчеи мехкара дIагIолга царна тIаложадаьчеи Англе консервативни правительства политически диверсе Iаьржача исторически реестра тIара ший моттиг хьалоацаргья йовзаш йолча консерваторий фальшивкана — «Коминтерна письмона», английски полице Лондонерча советски торгови представительствана, «Аркос» яхача кампанена яьча налета, дунен халкъашта юкъера барт эгIабе дагахь тореша массаза а лелаяьча кхыча антисоветски провокацешта лалла.

Сий доацача цу хIанзарча акцеца а из вIашагIъелларашна лерхI. укх тIеххьарча хана низ болаш йоагIа дунен халкъашта юкъера кхохкам кIаьдбара тIаерзаяь тенденци юхатоха а кхерамалени цхьана гIулакхаш леладареи дешаех йола ерригача Европа юкъара совещани кийчъе хала хилийта а.

Уйла хIанзле а цу тIа сецай е пропагандистически дохк тIера дIадаларга хьежжа соцаш латт Э. Хита — А. Дуглас-Хьюма правительствага дипломате исторечухь из сий доацеи эхь доацеи гIулакх дайта дола бахьанаш ма дарра довза безам болча доазол дехьарча обозревателий. Шадахача шин кIирагIа хиннача событеша дуккхача хIамашта духтIаваьккхав. Торе правительства политика реакционни маIан долаш хилара бахьанаш эшаш хиннача хIанз уж хьашт мела а долаш да. ХIана аьлча шаьра кхетадеш да, Англе йоаржаяь «шпиономане» кампани из да из политически маIан машареи дунен халкъашта юкъера кхохкам кIаьдбарен гIулакх дохаделга а долаш йола «шийлача тIема» хьисане бIеха авантюра мара кхы хIама ца хилар.

Английски Iаьдалаш Англерча советски учреждений болхлошта духьаллаьха уж бехке бош йола корта боаца хIамаш къувса эшаш дац. Аьлча кхоачам ба алхха шоай цаI мара доаца декхар советско-английски гIулакхаш хьаллоаттаделгеи дегIадоаладелгеи долаш хинна советски дипломатически, торгови, кхыбола викалаш цу мехкара дIабахапза ца баьнна хилар. Духхьал цу оагIорахьара — алхха цу оагIорахьара — бовзийтаб цар шоаш британски общественноста.

Ма эхь-юхь доацаш хила а веза-кх консерваторий правительства чакхдаьха провокационни гIулакхаш духхьал англо-советски гIулакхаш дикагIа дегIаахийтар духьа чакхдаьха да аьнна сэра Алека Дуглас - Хьюма хьакхайкадаьр хьакхайкадеш хилча. Веште, тореш эхь-юхь дайна хилар — из, оалаш мадарра, цар «фирменни знак» я.

Хита — Дуглас-Хьюма правительства антисоветски акце тIа латт социализмаи коммунизмаи идеяшца кIоаргга классови геамал йолаш ший Iовдала «империски» претензаш йоахкаш йола английски торей ерригача реакционни политически философе мухьар. Консерватораш оппозице хиннача хана а тIехьа, цар кулгалхоша цкъа санна дуккхаза а атакаш яьй дунен тIа а къаьстта Европе а гучадувлача кердача позитивни аьттонашца дувзаденна мел долча хIамашта. Кхохкам кIаьдбелга, ерригача европейски пачхьалкхенаша цхьана леладу гIулакхаш дегIадоаладелга европейски гIулакхашта Англе еш йола влияни кхыча наькъашца чIоагIъе а меллуш латта КъилбаседаатлантическиI блока юкъера аьн позицеш юхакъовла а дага хиннача торей лидерий лоархIамашта юкъедоагIаш хиннадац.

Дегалийцараш малагIа наькъаш да хайра консерватораш шоаш Iаьдала керте эттачул тIехьагIа шоай политически философи практически метта бихье йогIа болабеннача хана. Къулбехьенафрикански расисташта герз лоаттаделга юха цIаделадеш хилара хьакъехьа аь заявлени санна йолча «перифирийн» акцегара дIаболабенна тореш—цу ханна харц хабар дийцар Индийски океана тIа «советски тIема — форда кхерам» дукхагIа хулаш халара хьакъехьа, — саботаж е баьннаб Европе кхохкам кIаьдбара процессана а Советски Союзой кхыча социалистически мехкашеи еннача ерригача Европа юкъарра совещани гулъяра хьакъехьарча предложенена а духьала. «Дуккха ка хьалхагIа денз ховш дар, — белгалдоаккх «Нью-стейтсмен» яхача английски журнало. — Хити Хьюми санна бола нах, юкъ-юкъе моллагIа тайпа а моттийта заявленеш е езаш цар лоархIе а, шоаш мабарра а массе оагIорахьара а Центральни Европе кхохкам кIаьдбара духхьала хилар, кхерамзлен дешах йолча совещане хьакъехьа вIалла ца дийцача а».

Даим Лондонера арайийннай тайп-тайпара хьадага а лувцаш «хьалххагIе а уттаеш йола условеш», хIаьта уж уттаеча хана торей кулгалхой тIехьадаккха гIийртаб ерригача Европа юкъара совещани кийчъяра гIулакха вIашагIкхетилга. ХIаьта Малхбузен Берлина хьакъехьа йиъ оагIорахьара барт вIаштIехьбаьнначул а КПСС ЦК Генеральни секретара Л. И. Брежневеи малхбузенгермански канцлера В. Брандтаи юкъе Крыме конструктивни беседаш хинначул а тIехьагIа укх гаргарча хана ерригача Европа юкъара совещани гулъе кийчо яра практически аьттув баьннача хана консерваторий правительства, из гулъяра духьалара ший тIагIоллара дика я аьнна хеташ йолча аргументий арсенал кхоача а я, гуччахьара провокаци йолае лаьрхIад.

Юххера а, ше шийна гIадж йийттача гоголевски унтер-офицерски жерочун хьал тIа эттаб английски консерватораш. Уж цIаькха а дунен общественноста хьалхашка хьэттар дунен халкъашта юкъера кхохкам кIаьдбара, дерригача мехкашта юкъера цхьана леладу гIуллакхаш лертIа дахара моастагIий шоаш хиларах тарра.

Торей политически диверсищенхаштта ца Iаткъа йиш яц англо-советски гIулакхашта. СССР кхыча мехкашцарча гIулакхий министерства Москверча английски посольствага яьча заявлене тIа белгал ма даккхара, хIанз эттача хьалашка Англе кхыча мехкашцарча гIулакхий министр официальни визитагIа СССР-е ва вIаштIехьдоацаш лоархI Советски правительства. Цудухьа белгала да, английски правительства хьовзадаьча хIамаша советско-английски гIулакхаш чIоагIа ирденнача хьалашка цу тайпара визит хилийтар советски общественносто кхетадеш хург ца хилар.

Английски оагIонгахьара леладу провокационни гIулакхаш бахьан долаш вIаштIехьа дац оттаяьча ханашка цхьана йолча дуккхача советско-английски органаша аргIанара сессеш елга а хIаьта иштта министрашна дIа-хьа визиташ елга а. Английски правительствага дIахайтад, хьагучадаьнначох, шоай официальни статусаца тарлуш доаца гIулакхаш леладеш бола английски посольстваи кхыча учрежденейи дуккха болхлой дIахо СССР-е хилар Советски Союза кхерамзлен хьаштаешта духьала хургдолга. Цу болхлошта тIадоажадаьд СССР-ера дIагIолга.

Консерваторий правительства кхетамца доацача гIулакхашта критика ю, бухсоццача кхаьча цу гIулакхаша Англена консерваторашта шоашка кхоачаргья аьнна хеташ йолча гаргагIарча гIойленашачул дуккха а доккхагIа зе дергдолаш хилар белгалдоахаш болча хьалха хиннача лейбористски правительства дуккхача депутаташа. Ший маIанга диллача изамо даявлени йир хьалха хиннача Англе премьер-министра Г. Вильсонеи кхыча мехкашцарча гIулакхий министр хиннача Стюартеи. Лейбористий хIанзарча теневи кабинета кхыча мехкашцарча гIулакхий министра Хиле консерваторашн бехке баьб «политически хIамаш дагахь долаш йола «шпиономани» гIеттарах». Цхьаькха къамаьл ше деча хана Хиле белгалдоаккх, кхохкам кIаьдбарга вуташ йолча моллагIча а переговорашта духьала йолча торей правительства дунен халкъашта юкъера кхохкам кIаьдбара процесс юхасоцаеи ерригача Европа юкъара совещани гулъяра новкъарле еи лаьрхIа хилар.

Британски гIайренаш тIа йоккха отклик хьоаяьй «Санди таймс» яхача газета оагIош тIа довзаш волча деятела, тIема ветерана командора Янга яьча выступлене. Авторо белгалдоаккх, «эрсий арабахар» маьршача ханарча дипломате анналашка хазанза йола событи» хилар. Из провокаци, белгалдоаккх цо, доккхача даькъе «шийлача тIема» «рыцара» — кхыча мехкашцарча гIулакхий министра Дуглас-Хьюма карагIа хинна хIама, «дунен коммунизма кхерамах» дош ца кхетадеш тешар да. Командора Янга юххера а йоах, британски правительстве хайша ягIача «тунтакхаша» дIахордар ца а гуш англо-советски гIулакхаш эгIадари дунен халкъашта юкъера деррига хьал толхадараи тIадерздаь леладеча шоай гIулакхаша Англе къаман хьаштаншта Iалашмате докха зе даьд.

Из вывод бакъ ца йича ялац. Белгала, историцара дика ховш да, советско-английски гIулакхашка кхохкам оттабарга кхоачавеш хинна тайп-тайпара антисоветски провокацеш лелаярах Англи, английски халкъ цIаккха тешна ца хилар.

БIубенна ала йиш йолаш да, хIанз Англе йоаржаяь «шпиономане» гIаре кампани шеко йоацаш юкъагIъюсаргья, из вIашагIъелларашта юха духьал а ерзаш. Алхха английски оагIонах тийша да советско-английски гIулакхаш дIахо ирлуш дIадахари е иштта ца эшача тайпара дегIаухилга соцадари. Советски нахах а вешта, дуккха а дукхагIа болча англичанех а лаьца аьлча, цар хьакхайкаду, вай мехкий халкъий хьаштташа ма яххара долча англо-советски гIулакхашца кхетамегIа бола никъ Великобритане доаладеча гIозараша лацар чIоагIа ловш шоаш хилар.

О. ВТОРОВ. (АПН).

Доазол дехьара

ТIема духьал нах гIовттар

ТОКИО, 21 октябрь. ТАСС. Корр. Н. Геронина хьахейт:

Тахан ерригача Япое тIема духьаларча традиционни дийнахьа «ДIаваккха Индокитаера США агресси!». «Ядерни герзи тIема базаш а йоацаш Окинава юхахьатока!». «ДIададкха кхерамален японо - американски договор!» яха лозунгаш а долаш городийи поселкайи улицашка арабаьнна выступленеш еш ба дуккха нах.

Коммунистически социалистически партеша, Японе профсоюзий Генсовето (СОХИО), шоай лоIамерча профсоюзий бувзама совето (Тюрецу Роран), кхыча дуккхача наьха организацеша вIашагIтеха къахьегамхоша цхьана гIулакхаш ду мехка 31 префектуре шовзткъе итт совгIа йолча моттиге. Машареи демократеи тIехьарча шерра баьржача болама юкъе дакъалоац цхьа миллиони ах миллиони совгIа волча саго. Къахьегача Японе гуча гуш дIахьокх къовсам лоаттабеча Вьетнамацеи Индокитая кхыча мехкащеи ше барт-цхьоагIо йолаш хилар, хьадла харцахьа лерхI американски империализма агрессивни политика.

Официальни Iаьдало демонстрантащца къовсам лоаттабара беррига мехка оаргагIваьккхав лаьрххIа цу гIулакха кийчваь 57 эзар полицейски.

ВIаши гIулакхаш леладарга бода никъ

ПАРИЖ, 21 октябрь. (ТАСС). Кхохкам лаьгIбари барта хилари франко-советски отношеней реальни фактораш я, белгалдоах Париже хIанз цига визитагIа КПСС ЦК Генеральни секретарь Л. И. Брежнев варга хьежача хана, ялаш язду «Франс-суар» яхача газета обозревателa М. Деларюс.

ВIаши экономически гIулакхаш леладар нийсача новкъа латт. Толамца дегIадоагIа вIаши Iилман технически гIулакхаш леладелга а, цунна тешал ду Серпухове цхьана карагIдаьннараша а. ВIаши политически гIулакхаш леладара чIоагIа лоархIаме хет Париже, яхаш язду дIахо газето, хьакулаш йола проблемаш, къаьстта дунен халкъашта юкъера эгара боккхагIа лоархIам бола проблемаш цхьана къоастае хаддаза безам болаш хиларо де дезача оттаду из. Иштта безам болаш хилар хьахьокх Л. И. Брежнева визито, яхаш белгалдоаккх «Франс-суара»!

Газето белгалдоаккх Гаргарча Малхбоалени Къулбехьен-Къилбаседа Азени проблемай хьакъехьара, Европера кхохкам дIабалар чIоагIдулургдола совещани йинза ярг ца хилара хьакъехьара СССР-еи Францеи уйлаш цхьатарра я, яхаш белгалдоаккх газето. Цуша дувзаденна йоах, «Малхбоале — Малхбузе» яха ерригa чолхане проблемаш геттара сика къоастае, дукха ха йоацаш кулгаш яздаь е ювцаш йола соглашенеш кхоачашъе безам ба Франце, Европейски совещани хилар хьаштдолаш я.

Юххера а «Франс-суара» обозревателa белгалдоаккх франко-советски барт хилар Европера машар чIоагIбара хьланза дарг доацаш хиларах Советски Союз а Франци а тешаш хилар.

«Монд» яха газето ший аргIана тешаш дуц вIаши леладу франко-советски гIулакхаш, къаьстта политически плане, дегIаахара повкъа керда гIа баккха безам болаш Советски Союз хиларах. Французски оагIув, йоах дIахо газето, тIехьа ба отношенеш чIоагIъе безам болаш Советски Союз хилара. ВизитагIа Ж. Помпиду СССР-е хиннача хана кулгаш яздаьча протокола ларда тIа шин мехка юкъе вIаши леладу экономически гIулакхаш толамца дегIадоагIаш хилара раьза а ба.

IИЛМА БУВЗАМАШ ЧIОАГIЛУ

ПАРИЖ, 21 октябрь. (ТАСС). Советски Союзе ваха хиларах йола отчет еш селхан Франце Министрий Совете къамаьл дир промышленни Iилман хьакъехьа дегIаахара министра Ф. К. Ортоле. Серпухове заряженни частицей советски ускорителa йола французски тохкамхоша хьаьь «Мирабель» яха пузырькови камера болх бе йолайолийтача тIа хилар французски министр 15 октябре.

Правительства балхах журналисташка хоам беш премьер-министрерча пачхьалкхен секретара Лео Амона белгалдаьккхар Ф. К. Ортели «Серпухове волча хана безаме тIайица хилар». Французски министра яхачох, французски «Мерабель» яха пузырькови камереи дунен эгара чIоагIагIа низ болаш йола советски ускорители Iилма фундаментальни тохкамаш дара эша шин мехка физикашка йола уникальни инструмент я.

ДИКА ТОЛАМАШ ДОАХ

БЕРЛИН, 25 октябрь. (ТАСС). Укх шера кхаь хвартале халкъбоахама план кхоачашъеча дикка толамаш даьха Германски Демократически Республике. Из белгалдаьккхар ГДР Министрий Совета заседане.

Цу хана чухь республика промышленноста соахк цу хана хиннача хиннaчул 630 миллион марка мах бола товараш арахийцар бахача наха. Розничи товарооборот 3,7 процент лакхъеннай.

ИРА ПРОБЛЕМАШ

ВАШИНГТОН, 21 октябрь. (ТАСС). «ХIанзарча правительства экономически политики йохар» чIоагIа деза Iаткъ американски бахача наха, аьлар викалий палата бюджетни комиссе председатела У. Миллса. Кепайоазон хьаман клубе къамаьл деш, цу дикка лоархIаш волча конгрессмена белгалдаьккхар укх тIеххьарча шерашка мехка инфляции бе болх ца хилари чIоагIа лаххдалар, дунен халкъашта юкъерча торговле США позицеш цIаккха а ца хиннача тайпара талхар.

Алжирски Халкъа Демократически Республика индустриальни кхоанен символ — Аннаба юхе хьалъеш латта металлургически комбинат. Из хьалъю керттера моттиг лоаца Советски Союз а юкъе йолаш долча дуккхача мехкаша цхьана къа а хьегаш.

ХIанзе а продукци тел аннабински комбинато. Хьалъяь яьначул тIехьагIа шера миллион тонн болати ах миллион тонн прокати тергья цо.

Сурта тIа: болат лоаладеча цеха участкех цаI.

В. КАШЕВОЯ сурт.
ТАСС фотохроника.

ШОАТТДЕН ОАГІУВ

А. ХАМХОЕВ.

ХАРЦО

Сий ма хиада, ди ма хиада,
БІеха уйла дага кхоабаш
Метто дувцар нйрча долаш,
Наха харцо ювцарий.
Фордал тесса кхера санна,
Бокъоний сий доаде гІерташ,
Сармако мо дохьаж тессаш,
Цабезамаш гІетторий.
Коа тІа хьаьша лар ма хийла,
Туро санна дега чов еш,
Юкъе цатоам, гоамал ехкаш
Наьха деган сондерий.
ОагІув билла уллув ваьина,
Дагар дувца тешам боацаш,
ХьагІи харцон кот а яьина,
Тийша балхаш лелорий.
Харцо никъ ба, царна мотте,
Бакъда шоана, сох тешалаш,
Цунца гІала лакхъе тІийртар
Лаьтта вахаш вийзавац.
Бийсан къу мо наха зене
Дикалар тоІош, волар айдеш,
Воча балха хьалха лаьттар,
Кхы сий даьина лийннавац.

Хь. ОСМИЕВ.

СОНА ДЕЗАР

Хьа дега хинна чов
Шийна Іаткъаш веце,
Цу човно ду лазар
Шийга эцаш веце,
Сагах саг сенна оал?
Из хьанна накъавоал?
Керттера цо лоархІар
«Со» яха дош дале,
Ма къе да сага дог,
Уйла ма тІеха я!
Иштачох со хьагац,
Иштачох со вашац.
Дуненна мел къувлар
Чулаца йиш йолаш,
Сигленаш мо шера
Сай дог-са даларе, —
Из сона дезар дар,
Цунах со вашаргвар.
Халкъашта мел лазар
Хьаэца йиш йолаш,
Форда бух мо кІоарга
Сай уйла яларе, —
Из сона кхоачамбар,
Цунах со гІозваргвар.

С. ГАГИЕВ.

СОГА ДЕЛАШ ХУЛЕ БЕР

Сога делаш хуле бер,
Атта ду аз хьа мел дер.
Сога «вотн» яхе цо,
КІалавиташ со дарцо.
Іан юккъе тІайоагІа бІаьстя,
Хозлу гаьнаш, зизаш даьсте,
Оалхазараш урагІелх,
Уйлаш, сийгаш санна лелх,
Сога делаш хуле бер,
Зизо юкъ аз юта лер.
Сога делаш хуле из,
Кхозза дуккагІ хул са низ.
Уйлаш хул са цІена-цІена,
Ловца боакх аз хІара цІенна,
ХІара баьца баркал оал,
Доладьчох аьттув боал.
Сога делаш хуле бер,
Бало боагабац са кер.
Делаш хуле, — сона хов:
Седкъий са бІаргашка тов.
Бордашка тов велакъажар,
Дегага тов нахах тешар.
ХІара, хІара сага дог
Зизах тарде сона мог.
Бер... Из сога хуле делаш,
Бокъо я са, лаьтта делаш,
Сомаш баха, ги дІаде,
Сигаленах къургаш де.

ВІАШКА ЦА ДОАГІА ГІАНАШ

ДУВЦАР

Ахкан дІайха ди чакхдаьннад. ДегІа тоам бу гІийло хьекхача сайран михо, Іабаса коанаІараштa юххе техача гІанда тІа Іохайна вагІа Іабас а, цун лоалахо Ризван е. Дукха нийслац уж иштта цхьан багІаш. Оамалаш цхьатара ца хилар хила а мег из.

Іабаса кхетадора Ризван кулга цІена ца хилар. Ледара уллаш хилча ший дар а наьха дар а къоастадацар цо. Лоацца аьлча, хІама лочкъадара тІера вар. Бакъда, къоанало ший гІулакх даьд. ХІанз магац Ризвана къоал де. Каст-каста ламаза тІа латташ гу из хІанз Іабаса, зерате водаш гу.

— Цкъа дехке ваьлча мел даьча къинонашта гешт дергда ше аьнна дош да вай даьла, — оал цо наг-нагахь ше леладьраш Іабаса хьоахадича.

— Атта даьла ва хьа вар-м, — оал Іабаса.

Цу тайпарча къамаьлашта раьза хилац Ризван. Духьал хІама алац цо, бордаш а детташ дуІаш ду.

— Ма дика да, — йоах Ризвана, ше оалар цхьа кІоарга маІан дола хІама долаш санна, — йІовкала тІехьа шелал йоагІаш. Мел садикъа яр тахан дийнахь, хІанз геттара хоза я.

Іабаса хІама алац. Гаьна доацаш бургацах ловзаш доахкача берашка хьежаш вагІа из, Ризвана дувцар шийна лергах а ца кхеташ санна.

ТоІал багІа боккхий нах йист ца хулаш. Юххера а йист хул Ризван.

— Ма тамашийна гІа дар, Іабас, селхан бус сона дайнар, — бІарахьеж из Іабаса, цунна фу хет хьажа воаллаш санна. — Даьлагара шийгара ца хилча го йиш яцар цу тайпара гІа.

— Фу гІа дар из? — хетт Іабаса башха доаццаш.

ГІа дувцале хьалха дІаьхха дуІа ду Ризвана. ТІаккха лаьрхІа Іабасагахь хьаверз из.

— Селхан бус гІанахь веннавар со. Ков дизачул тІехьагІа еррига ийлаца хьалйизаяр кодаме баьхкача наха. ПІелг дІаІоттал моттиг яцар адам доацаш. Моттаргдар хьона, делхача адамий бІаргех ухача хих форд хургба. Сов дукха елхар бахьан долаш дог кІаьдденна массехк саго хьал а лаьца ягІар са йоккха саг. Велхаш вар цІагІа мел вола дезалхо, гаргара мел вар.

Йоккха кІай модж йолча молла къорІа тІара аяташ а дешаш лувчавир со. Цун бІаргех иха хий дерзанча са дегІа тІа легар, седкъий сурташ а хиле са дегІа тІа дусар уж.

Со дІаволла болхарий юхьиг кашамашка чукхаьчача, цІог тха коара арадаланза дар. Хоза каш а даьккха, Маккагахь юкъ йолаш со дІа а велла юхабийрзар со дІавелларaш. Бакъда уж бІарга къайлабаьннабацар денача шин малейка пхьарсашка гІолла хьа а лаьца со сигала хьалвихьача. ВорхІлагІча сигала ялсмаленна наІарашка Іоттавир со цар.

— Ер малав ?— цІимхаро хаьттар накъаденача Исраил - малейка.

— Ризван ва, — жоп делар со хьалвеначa малейкех цхьанне.

Безаме делакъежар Исраилмалейк сога. Хьагарга а дена со хьоасташ кулг хьекхар цо сона кертагІ.

— Волле, — аьлар цо ялсмала наІараш хьо а еллаш, — хьона укхаза моттиг кийчъяь дукха ка я. Дала ше даькъал баьча нахах ва хьо.

«ЦІу-цІу-цІу», — Ризвана гІанах тамаш еш бага мотт керчабу Іабаса. Цхьа юкъ яллалца корта а лестабеш йист ца хулаш вагІа из.

Ризван раьза ва. Шийна дайна гІа бакъхургхиларах Іабас-а шеко йоацаш хиларах теш из.

— Ма йоккха тамаш я из, — йоах Іабаса юххера а иштта цІена гІа гор... Ма йоккха тамаш я.

— Ецийl—геттара раьза волаш хетт Ризвана, — йий, хІаьта, дала ше ца дайтача селла цІена гІа го йиш?

— Вала-м цхьанне а безам бац... Вешта Іаьхарте ший даькъал хилар ховш валар ираз дакх, — саббаре йоах Іабаса. — Сона а дайра сийсара гІа...

— Дала даькъала долда хьа из, — юкъеэкх Ризван. — Дувцал, дувцал, Іабас, фу гІа дар хьона дайнар?

Ца ловш санна юхагІерт Іабас, цхьа юкъ йовкх цо йист ца хулаш.

— Са а хилар сийсара, гІанахь валар. Сай далла духьал эттар со. Тецпй хьо, Ризван, вай юртара цхьа саг вацар со дІаволлача. ЦІагІара дезалхо, е гаргара саг-м мича вар цига велхаш, кхыметтел ах-бІаь шу гаргга соца яьхача са йоккхача сага Вазипата-м бакхканзар бІаргех цхьа хи-тІадам.

Хуле маьл а ма хургбий, ца хуле а венна саг дІа ца воллаш аллийта йиш а мичай, аьнна, цхьаншин лоалахочо башха доаццаш каш а даьккха дІевеллар со...

— Дала лораволва хьо, юв санна ше вагІача хьув Ризван — Хоам ба хьона из, хьога хьалхха хьабаь хоам. Хьай далла тІаверзалахь, гешт дар дехалахь.

— Хила мег, Іа яххача бесса,— духьал вац Іабас Ризвана яхачоа. —Хьо санна, сигала со хьалвига а дера малейк. Шиъ данзар, цаІ дера. Лозаву яхаш со ледкъашше, цхьа башха доаццаш шн ког а лаьца вихьар цо со.

— Ер фу къоанолг ва, Іе венар? — Раьза доаццаш хаьттар Исраил - малейка со шийна хьалхашка Іоттавеше. Къамаьл дешше цергех хІама Іеттар цо. Хетаргахь хІаьтта хІама дна даьнна хила дезар из.

— Айя, малейкаша хІама юаш хилац ма йоахий, — кхы сатохадаланзар Ризванага.

— Сабар, сагоха, — дех Іабаса. — ХІама юаш ца хуле цергех хІама хІана Іеттар цо? — ТІаккха, ер фу къоанолг ва, Іа венар?» — юха а хаьттар Исраил-малейка.

— Ер Іабас ва, — йоах со хьалвенача малейка. Ша кхераденна гарре эгаду. — ЦІаккха ламаза корта техавац яр. Селхан укхаза кхаьчача Ризвана лоалахо ва.

— ДІачухкосса дІа жожагІате тишах йолча оагІлга чу — йоах Исраил-малейка. Ше тхогахь хьахьожаш а дац. — ЦІаІаш бар ужаш-м, ламазаш дьраш а, ца даьраш а. Фу бе ва ламаз деш хинна Ризван а из шийна ховшше а къу гуча ца воаккхаш ваьгІа Іабас а.

ВагІачара, хьалъэккх Ризван, тІаккха Іохов из.

— Со хІана волл оаш жожагІата? — хетт аз Исраил - малейкага раьза воаццаш. — Са лоалахо Ризван ялсамала ма вахийтавий оаш.

Сох ца дашшаш делакъежар Исраил-малейк.

— Хьога хьан аьннад из ялсмала вахийтав? — хаьттар цо соча бІарга тІа бІарг а оттабаь.

— Хац сона-м, — дІаала веннавар со.

— Хьайна ца хой талбаш ма етта ,— тІачайхар из сона. Дийнв волаш къоалаш делгем велча ялсмала гІолгем шиъ хулаш дац. Хьо дІакхаьчача жожагІата кІал короргва хьона хьай лоалахо Ризван.

Сога кхы къамаьл дайтанзар. Фоартангара хьа а лаьца жожагІата наІарашка вигар со хьалвоалаваьча малейка. Цигга жожагІатен цІерах воагача хьога ухача цІогІо кхера а ваь сомавааларца чакхдаьлар са гІа.

— Іаьса саг ва хьо, Іабас, хьона дайна гІа а да Іаьса, — сикха ура а ийкха дІаволавелар Ризван.

— Со Іаьса вале а сайна дайна гІа сона-м бакъ хет, — тІехьакхайкар Іабас гаьна ваьннача Ризвана.

Ахьмад ВЕДЗИЖЕВ

Іалихан КОСТОЕВ

СОМ ЦА ЛАТАГА

МоцагІа - моцагІа, цхьан заманахь хьахилена га ягІар тха беша, дакха урагІъяха, шерра дІаяьржа, гІарбаша тІоамараш санна, пхьаьнаш доахка ший тІъовроиаш гобаьккха дІа а хийца.

Из га ше а сом луш яцар, из га кхьчарга, къоначарга а сом байташ яцар, лаьттан хьоахал ший даьссача дегІа чуувзаш, маьлха сердал ший дукхача тІъовронашца - гІаьнашца къайла йоахаш.

Уйла йир аз: совленна я-кх сом ца луш йолага. ХІаьта-вета эшаш яц кхьйолча, низболча, сом латача гаьнашта цо новкъарло еш хилча.

Соцам бир аз: из къаьна га дІа а яьккха, паргІатои, малхи, лаьттан хьонали лургья-кх аз кхьйолча гаьнашта, ховхача, низболча, шортта сомаш лургболча гаьнашта.

...ДІаяьккхар аз къаьна га, овлангара деяз хоадаяь — хІаьта къа а хетац сона цох вІалла. Бакъда ше Іойожача хача цу къаьначa гаьно, ший дезденнача дегІаца кІалйнхаь, йийна къона ши га дагайоал сона.

Дагайоахк сона дуне даа хьогаш, ханал хьалха дІаьнна ховха гаьнаш, хІаьта къаьнача харъеннача гаьна-м гІайгІа йицар аз.

ЛОВЦА

Іаьржача хиво Іохьочара аз кІалхаръяьккхача кхалсаго, баркал оалаш, ловца баьккхар сона.

— Хьей сесага везаш хилва хьо, зІамига сагl — аьлар цо, безаме бІарахьежа. — Хьо сесага везаш хуле, сийдолаш хургва хьо.

— Ай, миштa хургва къонах сесага везар аьнна сийдолаш? — цецваьлар со цун дешах.

Ший уйлах шекйоацаш, жоп делар кхалсаго:

— Сесага хьо везе — дезала везаргва хьо. Дезала хьо везе — лоалахошта везаргва хьо. Лоалахошта хьо везе — юрта везаргва хьо. Юрта хьо везе — мехка везаргва хьо. ХІаьта мехка вийзар сийдолаш вах дунен тІа.

1971 шера СССР Паччахьалкхен преми яккха дІачуеннай аналитически приборостроене къаьстта Тбилисски конструкторски бюро болхлой группа цо кизга электродаца pH хьакъоастаеча средствай комплекс хьаярахи халкъа боахама юкъеяхьарахи.

pH — маркхала — величинасцун кислотно-щелочни свойствай хьокхамо белгалдаккх практически ерригача, хин а хий доацача а дуккхача средашка хулаш йолча Іаламеи саго хьаьчеи процессий лостам а сухал а.

Маркхалашка процессаш чакхъювлара pH еш йола влияни Іомаяро а производственни хьалашка кислотно-щелочни свойствашта тІахьожам доаттабе торо хиларо а дуккхача моттигашка производства технологи чІоагІа хувцаяларга кхоачадаьд гІулакх: операцеш яра ха кІезигъеннай, бедал дІаахийтара коэффициенташ зІамигъеннай, продукци дикагІа хиннай, болхлой къахьегама хьалаш тоаденнад. pH бусталаш дахарах дикка аттача даьннад цхьайолча производственни процессашта автоматизаци яра декхар.

СУРТА ТІА: электронно-химически элементаш Іомаеш боахк технически Іилмай кандидат Хуцишвили Арчили Іилман болхло Цукиридзе Зоеи.

Г. КИКВАДЗЕИ
С. ТЕВЗАДЗЕИ сурт.
ТАСС фотохроника.

ХАОТТАМ

Тахан республике гІоллен Грознеи морхаш а йолаш, юкъ-юкъе догІа а делхаш, къилбаседа-малхбузехьара гІаьххьача боараме мух а хьекхаш ха хила а фегара температура республике гІолла 10—15, Грозне 12—14 градус йІовхал йолаш хила а тарлу. Кхоанеи доммеи хувцалуш морхаш а йолаш, цхьацайолча моттигашка дохк а доаллаш, 24 октябре цхьаццайолча моттигашка догІа а делхаш, хаьда лостам боацаш гІаьххьача боараме мух а хьекхаш ха хилеи фегара температура бийсашка 3—8, деношка 15—20 градус йІовхал йолаш хилеи тарлу.

Метеостанци.

Редактор М. К. ЛЬЯНОВ.

ТАХАНИ КХОАНЕИ ХУРГДА

23 октябрь

В. И. Ленина цІерагІа майда. 18.00. «ПаргІатя ба са Даьй-мохк» яха концерт. 20.00. «ВоагІа хьо йолча, Испани» яха хронико-документальни фильм хьокхаргда.

С. М. Кирова цІерагІа парк. 17.00. Къайла театр. «ГІулакх ду Советски Союза» яха тематически сайре. 18.00. «Даьхе лораеш» яха документальни фильмаш хьокхаргда.

В. И. Ленина цІерагІа культура Дворец. 10.00 — Малышок» яха кинотеатр йийлла я. 10.00. «Комсомол — кагирхой авангард» яха библиотечни обзор. 17.00. «Даьхе бахьан лоаттадаьча тІемашка» яха кинолекторий. 18.00. Мультипликаци езарий экран. 18.00. ГІишлошъерий поселок. СССР халкъий доттагІала хетадаь цІей. Заводской района къахьегама ветеранаши поселке баха нахи вІашагІкхетар. Художественни самодеятельноста концерт. 19.00. Халкъа драматически театра «Мар-нана» яха спектакль. 20.00. «Ритм» яха кагирхой клуб. Дикача нахаца вІашагІкхетара сайре. «Флора» яхача электроинструментальни ансамбла концерт.

Химикий культура Дворец. 11.00. «Аркадий Гайдара турпалаш» яха утренник. 11.30. «Бригантина» яха клуб. «Малышок» яха техникий театр. «Золушка» яха спектакль. 12.00. «Чайка» яха клуб. 20-ча шерий комсомольцашца вІашагІкхетар. 17.00. «НохчГІалгІайчен истори» яха лекци. 19.00. «Знанеши къахьегами вІаши дувзаденна да» яха тематически сайре. 19.30. «Общественна духьалара явленеши уж дІаяхара дола наькъаши» яха лекци.

Пролетбата цІерагІа культура ЦІа. 18.00. «Дунеи политически картана юхе» яха консультаци.

КИМ цІерагІа клуб. 17.00. «Пятилетка гІа боах мехка гІолла» яха кинопанорама. 20.00. Кагирхой салаІара сайре.

«Красный молот» завода культура ЦІа. 17.00 «Даьхеи сийле кхайкаю» яха эрсий иллей сайре.

НГНПЗ клуб. 16.00. «Уж хиннаб хьалхарбараш» яха кинофестиваль.

24 октябрь

В. И. Ленина цІерагІа майда. 18.00. «Деке, комсомольски илли» яха концерт. 19.00. Киножурнал хьокхаргда.

С. М. Кирова цІерагІа парк. 17.00. Художественни самодеятельноста концерт. 15.00. «НохчГІалгІайче — эрсийи советски литература тІа» яха тематически радиопередача. 18.00. Хронико-документальни фильмаш хьокхаргда.

В. И. Ленина цІерагІа культура Дворец. 9.00 «Малышок» яха берий кинотеатр йийлла я. «ТІем тІа, тІем тІа санна я», «Тоха фаташ» яха фильмаш. 16.00. «Политически дунеи тІа» яха клуб.

«Грозненски мехкаьтта район духьа лоаттадаь тІемаш» яха лекци. 17.00. «Даьхеи тешаме къонгаш» яха кинолекторий. 17.00. «Современник» яхача эстрадни ансамбла концерт. 18.00. Мультипликаци езарий экран. 19.00. «Оаха Іомабу халхараш де» яха вай ханарча бальни халхарий концертни программа. 20.00. «Ритм» яха сакъердамеча вІашагІкхетарий кагирхой клуб. Эстрадни ашарий сайре.

МАЦА КХОАЧАШДЕРГДА КЪАХЬЕГАМХОЙ ХЬАШТАШ?

Ялат чуийца а баьнна доакъар Іалашдеш, лаьтташ оахаш кхы балхаш деш бы Наьсарен района «Октябра 40 шу» совхоза къахьегамхой. ДуккагІйола ха аргІе йоакх хІанз дуккхача наха. Ховш да укх хана кхашка балхаш дераштa дукха хІамаш эшилга. Хьожаргда вай комсомольско - кагиркой бригаде миштад гІулакхаш. Укхаза делкъийна хІама даа тІабоагІа гІожа доакъар кийчдеча бригада членаш, лаьтташ оахараш, силос кийчъераш. Нагахьа баькке нийслу делкъийна хІама дуаш уж болаш кулгалхой а Мишта кийчду укхаза даа хІама. ТІадувхаш халат а доацаш я из кийчду повар Дугиева. Из я болхлошта даа хІама дІалур а. Истолаш бІеха да, тІатесса гаташ дац. Уж кхоачамбоацараш хьоадича, «из-м дош доацар дар, мецача саго-м миччахьа а юъ хІама» яхаш бегаш бу повара. Борщ, суп яле а из чам болаш хургйолаш томат, кхерза хох, петрушка, кхыйола хІама чутессац. КІезига хул дулх а. Из кхача ба укхаза дийнахь а бус а болх беча наха телар.

ШоллагІа Болхлой чуІеш йолча помешене чу дехкийн цицхолташи лелаш я, пенех мазаш доахк, укх шин шера цІендаьдий хьогІ уж аьнна а хеталуш. Тховнаш, нйнаш дехад. ЦІеношка нув хьокхаш саг вац. Корий бІалгаш дexa да, кІир ца тоха дукха ха я.

Шеча уголоке цхьа газет бІаргадайра сона. Из а районни газет «Путь Ленина» дар. Газеташ, журналаш мукъагІа хІана дац мукъача хана болхлой деша безам хург ма бий, аз аьлча, бригадира нов. А. Колзоева аьлар, — селхан морхІ бизза-м денадар аз уж, мича дахад сона-м хац уж. Телевизор, радио яц тхона, яхаш леткъ механизатораш. Амма из, дІахозаш саг вац. Кхы а вогІа из гІулакхаш жан доахан леладеча фермашка. Аьхки а гурахь а аргІе бах совхоза цхьоалагІча отделенера детта доахан леладераш. Из моттиг Долакх-Юртара 20 — 25 километр гаьна я. Фу эш шоана, миштад шун гІулакхаш аьлча, свет яц, из хилийта тхона, аьлча, дІахозаш саг а вац, оал цу фермерча къахьегамхоша. Цхьа 80—100 метр мара гаьна яц цар цІеношта электрически тока линя. Саррахь балхара мукъабаьлча газет, журнал деша, радиога ладувгІа е телевизорга хьажа йиш йолаш бац уж. Планаш кхоачашъеш болхлой хилча кхы хІаманна сагота бац совхоза кулгалхой.

Башха хьалдаьнна хІама дац жаІуй болча а. Укхаза бакъдар аьлча цІеношка ток я. Жа латтача помешенешка а лампаш эхкай, цхьабакъда цу чура пружинаш низткъа мара цІий-м деппадац уж хьачуехкача хана денз. «Цу жа чудоахкадеча помешенешка сердал а йоацаш хала хьувз тхо, хІаьта хІанз лахкаш латташ жа а да», аьнна жаІуша редакцега письмо яздаьдар. Из письмо «Сердало» редакце Наьсарен производственни управленега дІадахьийтадар. Цхьа ха яьннача гІолла юртбоахама управлене начальника нов. Сагова жоп деннадар. «Цу жаІуша редакцега яздаь хиннача письмо тІа дийцараш бакъхиннад, хІанз лампаш дІачу а ехкай» аьнна. Мичай из «сердал» укх базашка-м хиннаяц, е хилийта лаьрхІа хІама а дац. Кастта жа юха а дакха долалургда, массаза санна, фанараш лота а яь Іоховша беза жаІуй. Шоай базашта юхе дагІача бІоагІашкара хьачуийлла мара-м езацар из. Базашка свет чуйилларах а доалаш дац из гІулакх. Цу базашта гобаьккха бІоагІий дагІа, хІаьта цу бІоагІаш тІа лампаш оха еза, коа сийрда хургйолаш Сона хетаргахьа Наьсарен райисполком оарцагІа ца йоале цунах хІама хуле тамаш я.

Г. БАГАУДИНОВ.

ДЕШАР — МАССАНЕНА А

Тха районе болх беш пхийтта общеобразовательни школа я укх шера. Царех ийс юкъера дешар дешаш я, вожаш ялх—бархІ шера школа я.

Еррига школаш дешара керда шу дІадоладара хиннахьа а дика а кийчъяьяр. Бакъда керттерча даькъе са - белгалде безам бар фуд аьлча, из да дешара процесс хеттача тайпара дика дІачакхъяккха торо ца хулийта хьал дІадаккхара укх шера тхоашта даь новкъостал. Из да школашка хьалха дІаихача шерашка санна, кхаь сменагІа дешаргдоацаш гІулакх вІаштІехьдаккхар. Цу гІулакха халкъа образоване органашта доккха новкъостал дир боахамаша. «Братский». «Кругловский» совхозаша дукхача школашта хьатІайир керда помещенеш, пул совгІа цу школай хьехархошта лаьрхІа бархІ квартира йола кхоъи ши квартира йола цаІи—диаш цІенош а школай доалахьа дІаденнад цу совхозаша. Цу гІулакхо торо хулийтаргья дІахо йолача хана хьехархой вахара хьалаш дикка тоаде.

Нохч - ГІалгІай просвещене министерства разнарядкагІа тха района школашка болх бе ва везаш вар укх шера тайп-тайпара специальносташ йола кховзткъе цхьайтта хьехархо. Цхьабакъда хІанз царех болх бе хьавенар шовзткъеи бархІ саг мара вац. Ткъаь кхоь хьехархо хІанз а хьаванза ва. Цу гІулакхо чІоагІа Іоаткъам бу школай балха. ХІана аьлча физика, математика, эрсий мотти литературеи хьехача хьехархой нагрузка хила йоагІачул дуккха а тІех я. Из бахьан долаш дешар хьехарен кхетам баларен болх лерттІа дІабохьалац.

Укх шера дика кийчо яьй дукхача школашка дешархошта эшаш мел дола хьалаш вІаштІехьдахара а. Ерригача школашка, Мекен-Юртарча юкъерчеи Минеральненски сайрийнарчеи школашкара дІаийккхача, вІаштІехьдаьккхад дешархошта бІайха кхача кийчбелга. ДукхагІа йолча школашка яхкача буфеташ ка дІайха котлеташ, хингалаш, чай, кофе, кхыдараш кийчде йиш йола хьалаш да.

Цхьаццайола халонаш нийсеннале а дика ка яьннай тха школай хьехархой дерригача хьокхамашка дийлача керттерча даькъе халкъа боахама план кхоачашъе а. Хьажал шоаш. ЦхьоалагІчеи йиълагІчеи классашка дешаш дола бераш школе ахара план бІаь совгІа процент кхоачашъяьй. ТІехкхоачаш ъ я ь й цхьоалагІча классашка денз итталагІча классашка кхаччалца деша ха йола бераш дешара юкъеоэра план а — 101 процент. Иштта, бІаь процент кхоачашъяьй къахьегама кагирхой школаштеи заочни школаштеи хьалхашча лаьтта планаш а. ДІаьхдаьча ден группай план а 105 процент хиннай. КІезига вогІа латт соахк бархІлагІча классашка дийшараш укх шера ийслагІча классашка деша бахкар. Пун план 97.7 процент мара кхоачашъяьяц. Дукха а вогІа латт массови интернатапка бераш деша ховшадара план кхоачашъелга. Цу хьакъехьара план 50 процент мара кхоачашъяьяц. Керттера бахьан фул аьлча, из да Знаменски юкъерча школана кхы хьатІаеш йола помещени хІанз а хьалъяь яланза хилар. Надтеречнерча юкъерча школе эша оборудовани йолаш яц. Горагорскерча № 2 йолча школера помещени а пайдана яц цу чу интернат йиллара.

ЦхьоалагІча сентябре деша ца доагІаш дисадар дикка бераш. Цу гІулакхо декхарийла бир хьехархой берашца. цар даьшца-ноанощца цІенхаштта болх бе оарцагІбовла. Школай коллективаша КПСС райкома, райисполкома новкъосталца, дІахо баьча балхо торо хилийтар, ийс мара ца дуташ, дерригa бераш дешара юкъеоза. ХІаьта кхойтталагІа сентябрь тІакхоачаш уж а деша аха доладелар.

Дале а цох кхоачам бань Іе йиш яцар. Бераш дешара юкъера даьннадий хьожаш комисси хилар 21 сентябре. Кхенза болчарца болх бара райисполкома комиссе новкъостал а деш, тха школай хьехархой торо хилар уж бераш юха а дешара юкъеоза. Цу дерригача берий гІулакхаш кхенза долча берашца болх бара горисполкоме вІашагІъеллача комиссега дІаденнал. Комиссе членаша беседаш ю цар даьшца-ноанощца, берашца шоащца, эшшача бехк бу царна.

Цу дерригача гІулакхаша торо хулийт деша ха йола дерригa бераш дешара юкъеоза.

М. ТАТАЕВ,
Надтеречни районо заведующи.

ХЬАЖА, ЛАДУВГІА

23 октябрь

ТЕЛЕВИДЕНИ

9.05 — Массанена йола гимнастика. 9.30 — Кердадараш. 9.45 — «Вахш» яхача вокально-халхарий ансамбла концерт. Таджикски ССР. 10.15 — Берашта. «Седкъо сердло ю». 10.45 — «УнахцІено». Іилман-популярни программа. 11.15 — РСФСР Заслуженни артиста Башкирова концерт. 11.50 — Берашта. «Мажаргах» бола фаьлг яха мультфильм. 12.00 —Къонал эфире я. 12.45 — Украина искусства мастераш. Украински ССР халкъа артиста Ткаченко Киевера передача. 13.13— Бургасера дунеи халкъашта юкъера фольклорни иллейи халхара ашарийи фестиваль. Краснодарски паччахьалкхен ансамбль выступлени еш я. 14.00 — Телевизорашка хьожарий хаттарашта жоп лу СССР чухьарча гІулакхий министра Шелоковс. 14.30 — Лермонтова цІерагІча театра спектакль. 16.00 —Кинопикъбархой клуб 17.00 — Спортивни передача. 18.45 — Къонача литераторий республикански совещанеча накъедолхаш. 19.10 — Киножурнал. 19.20 — Дунеи халкъашта юкъера обозрени (гІалгІай меттала). 19.35 — Композитора Арно Бабаджаняна авторски концерт. Союзий ЦІеи колонни залера трансляци. 20.50 — «Ха». Информационни программа. 21.20 — Концерт. 22.00 — Художественни фильм. 23.00 —«Бахор» яхача халкъа халхара ашарий паччахьалкхен узбекски ансамбла концерт. 23.50 — Кердадараш.

РАДИО

6.30 — «Юртара вахар» (нохчий меттала) 6.45 — Хоамаш. 7.35 — Хаоттам. 7.00 — Москва. 7.20 «Грозненский рабочий», «Комсомольское племя» газетий обзор. 7.28 — «Сердало» газета обзор. 7.35 — Москва. 8.15 — Передачай программа 8.25 — «Къонал» (эрсий меттала). 9.00 — Москва. 15.15 — Передачай программа 15.20 — «Вай мехка гІолла музыкальни никъ бар» яхача циклацара передача (эрсий меттала) .16.00 — «Кавказа Іуйре» яха радиожурнал 17.00 —Москва 18.30 — «Школьни глобус» яха радиовыпуск. 19.00 — Москва.

24 октябрь

ТЕЛЕВИДЕНИ

9.05 — Берашта йола Іуйранара гимнастика. 9.15 — Кердадараш. 9.30 — Дешархошта. «Гургал бетта сахьат». 10.00 — Музыкальни киоск. 10.30 — Къонал хьона. 11.45 — Школана долча новкъостала. Литературни произведенеш экрана тІа хьахьувкхар. «Нана» яха художественни фильм. 13.00 — Художникаш Моисеенкох йола телевизионни очерк. 13.30 — Советски ЭсЭдареи Флотеи бІухошта. Городий турпалий эстафета. Брест. 14.15 — Телевизионни халкъа университет. 15.00 — Композиторий сурташ. Московский. 15.15 — Дунеи халкъашта юкъера панорама. 15.45 — Музыкальни вІашагІбеттабалар. Софронова иллеши стихаши программана юкъе. 17.20 — Юрта къахьегамхошта. 17.50 — «Знани» яха Іилман-популярни кинопрограмма. Съездагара съездага (пхелагІа сери). 1970-гІа шу. 18.50 — Октябрана хьалхарча вахте хьалхалаттараштa дола концерт. 19.25 —«Соцлургдоаца Кура» яха художественни фильм. 21.00 — «Ха». Информационни программа. 21.30 — Ингле искусства. 22.05 — Сайранара Ленинград. Эстрадни программа. Ленинградера передача. 22.50 — Кердадараш.

РАДИО

6.30 — Лаьттара лер. 6.40 — Ашараш. 6.45 — Хоамаш. 7.55 — Хаоттам. 7.00 — Москва. 7.10 — «Грозненский рабочий» газета обзор. 7.20 — «Ленинан некъ» газета обзор. 7.30 — Передачай программа. 7.40 — Москва. 8.15 — «Къона тІехье» (нохчий меттала). 8.30 — Шоана дукхаезача ашарий концерт. 9.00 — Москва. 15.15 — Передачай программа. 15.20 — «Нохч-ГІалгІай фольклорера общественни политически оазаш» яха литературни беседа (нохчий меттала). 15.40 — Массанена дика нах ба. 15.55 — КІиранданахьара музыкальни программа. 16.25 — Литературни передача. ГІалгІай поэзецара Ленина образ. (гІалгІай меттала). 16.45— «Къона тІехье» (гІалгІай меттала). 17.00 — Москва. 18.30 — «Моттигерча авторий произведенеш» яха литературни передача. 19.00 — Москва.

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный-51, 364051. Ленина улица, 11 (3-гІа этаж). Телефонаш: редактора — 3-44-96; редактора зам.— 3-39-11: бехктоххама секретара — 3-34-38; партийни вахарей, культурай, промышленностей отделий — 3-42-30; юрта боахама отдела — 3-42-28; письмой отделеи бухгалтереи — 2-60-71.

«Грозненский рабочий» издательства типографи. Революце проспект 7/84.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный-51 364051. ул. Ленина, 11 (3-й этаж). Телефоны; редактора—3-44-96; зам. редактора—3-39-11: ответственного секретаря—3-34-38; отделов партийной жизни культуры и промышленности — 3-42-30: отдела сельского хозяйства—3-42-28; отдела писем и бухгалтерии — 2-60-71.

Типография из-ва «Грозненский рабочий», проспект Революции, 7/84.

СФ05236. Заказ № 9564.